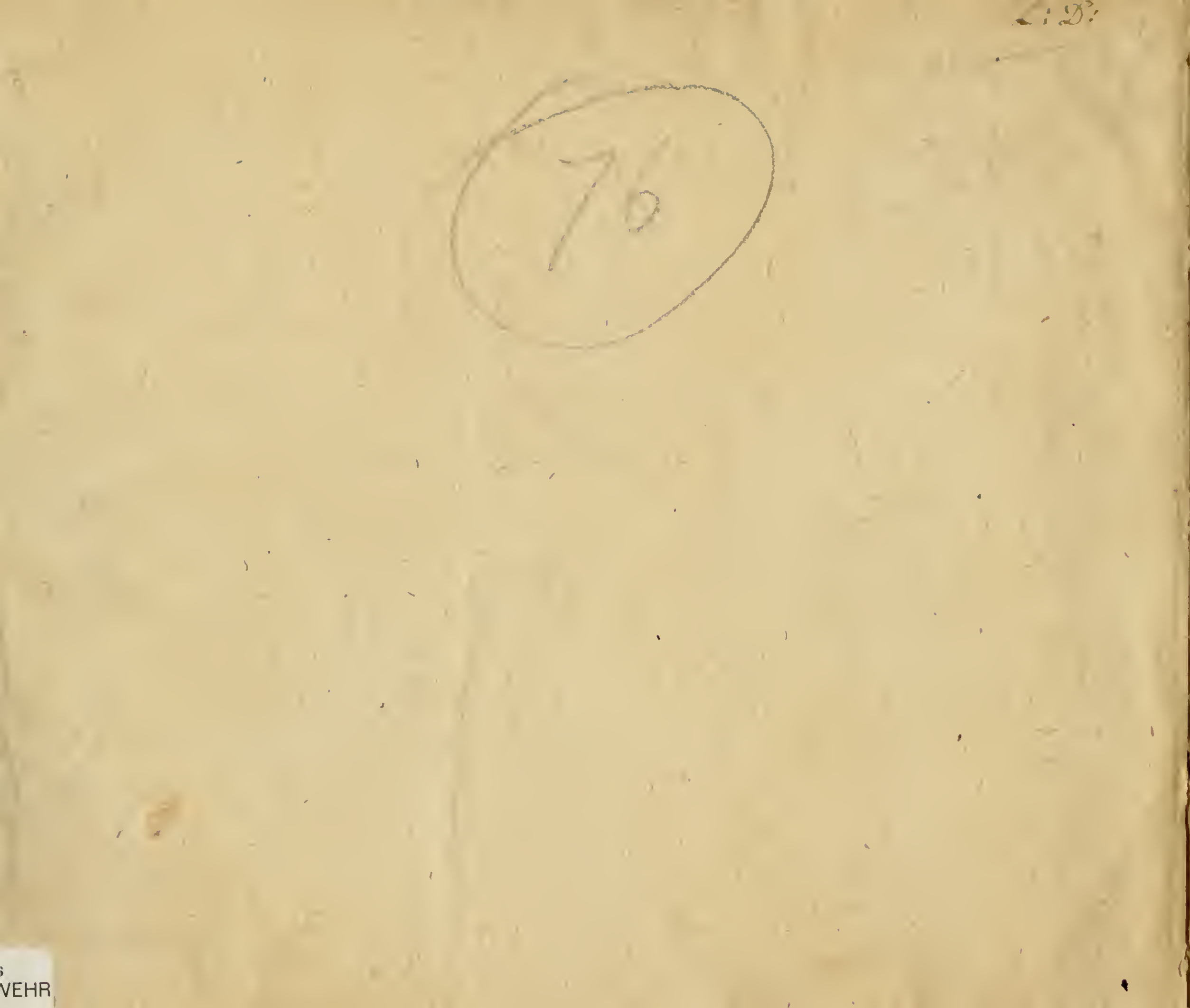

EMBLEMATA AMATORIA.
AFBEELDINGHEN VAN MINNE.
EMBLEMES D'AMOVR.
Ghedruckt t' Amsterdam bÿ Willem Ianszoon inde vergulde Zonnewÿser 1618.

VOORREDEN TOT DE IEVCHT.

OP laeſtverleen Maydagh, Maydagh, die is vercooren
VVt al de daghen ſoet des Lentes nieughebooren,
Van't Minnedraghers gildt, om met danckbaren ſin,
Iaer-offer uyt te reen, ſwanck Venus de Godin
Haer lieve lachend' oogh eens over heen de ſcharen
Die yverich tot haer dienſt, en overgheven, waren
Ter aerden neergheknielt, om offerand te doen
Met VVieroock ſuyver-breyn, en verſche Rooſenhoen;
En in't aenſchouwen van ſoo veel, die op haer wachten,
Gheneucht rees in haer borſt; en luſt in haer ghedachten,
Om ſtyghen t'halver lucht, van waer zy te ghelijck
Sach op en nederwaerts haer vvijtverbreyde rijck.
Zy overſloech't gheſlacht der ſterffelijcke dieren,
En liet haer ſnel gheſicht door s'Hemels oorden ſwieren,

Die zy besetten vant met onghemeten Goon.
Saturnus met zijn star in't hoochst; die haer gheboon
Stockoudt noch volghen moest en Phillyra gaen vryen.
Daer aen Iuppijn berucht met soo veel snoeperyen,
Als meenichvouvvde vondt vvel van hem vvort vertelt,
Nu svvan, nu starcke stier, nu vveer becoorlijck gelt.
Daer nae den strengen Mars, dien zy zijn croese sinnen,
In't branden van den strijdt, en dulle lust van't winnen,
In't jaghen van't ghescheurt en overrompelt heyr,
Alsoo te' ontlaten weet, dat toom, en gladde speyr,
Door't walen van zijn moed, hem uyt zijn handen druypen,
Als zy hem gheeft een wenck om tot haer in te sluypen.
En daer nae Phœbus schoon, die dickwijl heeft ghesmaeckt
Haer lieffelijcke cracht; die in zijn hart gheraeckt
Heeft uyt den Hemel hooch ter aerden moeten dalen,
En't hulsel Coninckliick van zyne gouden stralen
Verworpen, om een staf van een Olyven tack
Te grypen in zijn handt, en cleen een harders pack.
Den

Den cluchtighen Mercur zijn ſoeten val in't praten,
Noch ſchallickheyt doortrapt en hadden moghen baten,
Doe zy met Herſes min ontſtelde zynen gheeſt;
Hy had al mede van dat evel ſieck gheweeſt.
De ſlaperighe Maen haer waterighe ſinnen
Ontgingen daerom niet den heeten brandt van minnen;
VVanneer zy's middernachts te dalen neder plach,
En cuſte' Endimion daer hy in ſlape lach.
In't cort, zy vandt de Goon van minſte tot den meeſten,
En't middelbaer gheſlacht der langlevende gheeſten,
Haer en haer Soons ghevaen; aen yeder zy vernam
Litteeckens van zijn pijl, brandteeckens van haer vlam;
D'onentlijckheyt haers rijcx ſach zy haer openbaren.
Doe ſpranck haer't hart van vreucht en reeſen al haer aren.
Doe gaf de roem haer borſt menighen ſoeten prick;
Des zy de vlugghe Min toe ſprack,, mijn Soon dien ick
Alleen voor al mijn cracht en groot vermoghen houwe,
Als ick den omvang woeſt van's werelds ront aenſchouwe,

VVat Godheyt ken het Hof des Hemels ons ghelijck,
In breedtheydt onbepaelt van eeuwich ſtreckend rijck?
Of in waerdye van de gheen die voor ons knielen?
Of in het ſchencken mildt van welluſt aen de ſielen?
VVant vveldoen meeſt de Goon van ſchepſels onderſcheyt.
Het Smeeckertjen de Min heeft hier op dus gheſeyt:
VVel machmen, Moeder Lief, ghetuyghen ſonder looghen,
Dat gheene Goon by ons houden of halen moghen,
Maer is den ſpijt des niet te grooter, datter zy
Op aerden't laechſte rondt, ſoo ſnooden kettery
Dat zy ons niet alleen en weyghert Eer, maer laſtert
V voor oncuys, my voor een aterlingſchen baſtert.
Van ons comt ſegghen zy den menſchen ganſch geen goedt;
Ghy hebt my afgherecht van joncx, en opghevoedt
Op alle guytery; ons moghen zy het dancken
Dat reuckeloofheyt ſlof en ontrouw by haer bancken.
Onnutte ſorghen ſwaer worden van ons ghebroedt;
En ſorgheloofheyt weer, daer ſorghe weſen moet.

Ver-

Verſuym, en quiſting ſot, verwartheyt en beſlommering,
Ghebreck, armoed, ellend, en knaghende becommering.
En twiſt, en quaet vermoen, jae ſcheuring, oproer, crijch,
En duyſendt plaghen meer, die ick om kortheyt ſwijch,
VVaermede dat wy't al verwoeſten en verwilderen.
Dus leelijck weetenſe' ons by yder af te ſchilderen,
Om rooyen uyt onſe' Eer en aenſien, t'aller uyr:
En mochten zy begaen zy geltten de natuyr:
Soo dat, indien wy haer niet ſchrickelijck en ſtraffen,
'Tſal worden een ghewoont op onſen naem te blaffen,
Met goddeloose tong. En wie ſal echter dan
De ſchoone Venus met de Minne bidden an,
Of legghen offerand ootmoedich op d'Altaren?
Hier op ſey Venus ſoet van harten: Laet dat varen;
Gheweldt teghen gheweldt, mijn Soone, dat's beſcheyt:
Maer reden moeten zijn met reden wederleyt.
Indien ghy ginckt de ſaeck, met ſtrafheyt ſtreng beginnen;
Ghy ſoudt alleen't ghelaet, en niet het harte winnen.

De

De vreeſe veynſers maeckt: d'eerbiedicheyt in't hart,
Door de weldadicheyt alleen, vercreghen wert.
Gheveynſde' eerbiedicheyt can geenen God vernoeghen:
En licht wint ghy met reen, die ſich tot reen wil voeghen.
Des die gheen reden acht, iſt niet te pyne waert
Dat ghy tot veynſen dwingt, en met de ſtraf vervaert:
Noch heeft de ſtrafheyt dit; dat als men wil behoeden
Met haer, zijn reden goedt, ſoo gheeft het een vermoeden,
Dat elders ſoecktmen hulp, en ſwack de reden zy.
Dus is het nut noch recht te ſtraffen kettery.
Maer ſoeckt met onderwijs van reden haer te winnen.
Vrouw Moeder, ſey de Min, hoe ſoud' ick dat beginnen?
Ick ben mijn kindtſheyt nauw ten eynden, die ghy weet
Ick meer in leeren doen, als praten heb beſteedt.
Mijn handt meer als mijn tong bekent is allen oorden.
De wercken zijn my veel ghereeder als de woorden.
Maer oudt de ketters meeſt en wel ter tael altoos.
Doe Venus: Ghy daerom en zijt niet tongheloos;

Of ſchoon de daden cloeck, boven uw uytſpraeck pralen.
Derhalven volcht mijn raedt; en gaet henlie verhalen
Als Onderrechter, datmen niet miſbruycken dan
De goede dinghen, en oock meeſt de beſte can.
Dat wy gheen oorſaeck zijn van de ghemelde quaden,
Maer dat zy lieden, die, ſelve op haer halſen laden,
Door dien s'ons brüycken vaeck heel ſonder onderſcheydt
Van rechte maet, en tijdt, en van gheleghentheydt.
Is lieffelijckers yets op aerden vroech of ſpade
Als Liber uwes ooms verheüghende ghenade?
Nochtans d'onmaticheyt die weetſe te beſteen
Tot ſtichting van miſval en duyſendt ſwaricheen.
VVilt ſoo de luſten van der Minnen brandt ghebruycken
Dat z'uyt uw kintſch gebeent het merrech niet en zuycken.
Noch datſ' u drooghen uyt den Ouderdoom ghecromt.
En port de Minne niet eer hy van ſelve comt.
En legt uw Minne daer ghy vaylich moocht ghenieten:
Of immers daer't ghenot is waerdich de verdrieten.

VVie deſe les betracht die weet ons beyden danck.
Laet deſe reden, Soon, op Aertrijck, gheven clanck,
Met welbereede tong, en onderrecht de dwaſen:
Of blaeſtſe' een Minnaer in, om voor u uyt te blaſen.
'Tvvas vvel van zynen ſin. Des ſeyd hy: Ick weet raet
En ſonder meer quam my verſchynen in den ſtaet,
VVaer in hy wort gheſien van't eeuwich hof vol weelden,
En laſte my, ick ſouw dit ſchrijven voor de Beelden
Die van gheleerder handt hier nae gheteeckent ſtaen.
Op dat de gheene die ſomtijts ſal vinden aen
Het Minnen quelling vaſt, hem daer af niet verleyden,, laet,
En gheef de Min gheen ſchult, maer s'Minnaers onbe-
ſcheyden,, raet.

I

Zy ſteeckt om hoogh het hooft.

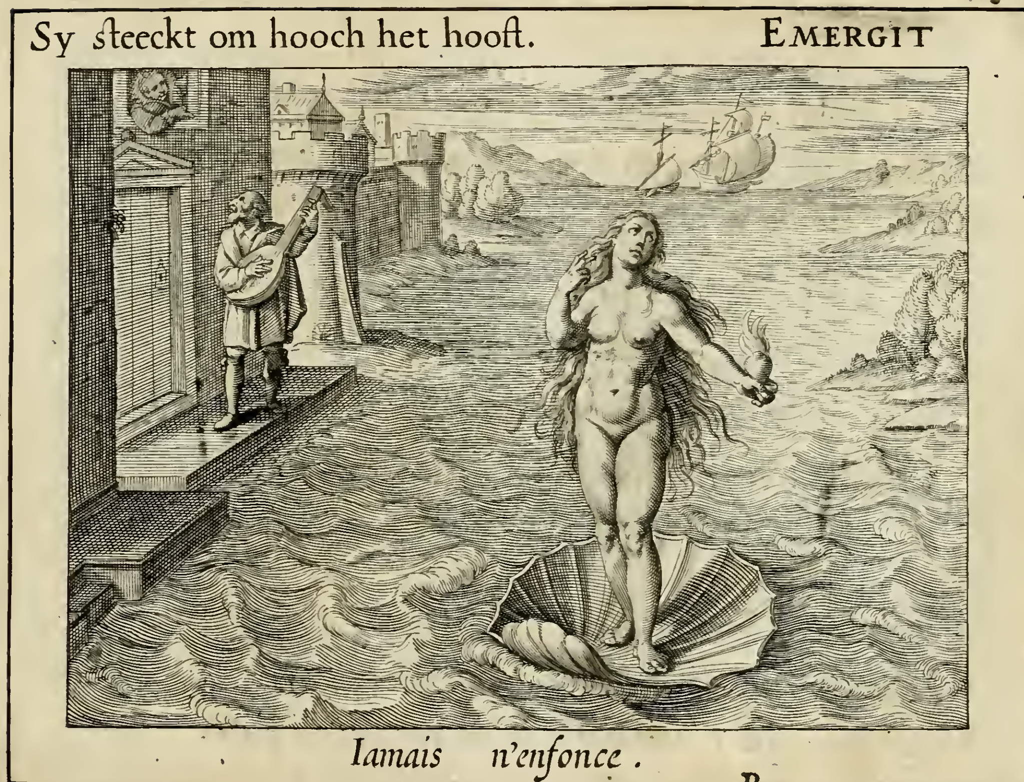
O Venus Voeſtervrouw/ uw vlammen niet en dooft
De grondeloose Zee: Ghy ſteeckt om hoogh het hooft.

EXTULIT OS SACRUM.

Pulchra Venus, ponto non mergere; naſcere ponto:
Sique tuum tetigit, jam tepet unda, caput.

IAMAIS N'ENFONCE.

Les flammes dont Venus embraſe tout le monde,
Ne s'amortiſſent pas pour les plonger dans l'onde.

Sy steeckt om hooch het hooft.
EMERGIT
Iamais n'enfonce.

II

Datje mijn haet en dunckt my niet.

Deckt vry uw vlammend hart met minneloos ghelaet;
Ick sie door't glasen schildt/datje mijn niet en haet.

PELLUCES.

Perſpicio: malè cryſtallo tegis uſa Minervæ
Inſidias: vulnus das foris; intus habes.

AMOVR NE SE CELE.

Minerve couvre en vain d'une deſpitte face,
Les feux que l'Archerot void au travers ſa glace.

Datje mijn haet en dunct my niet. PELLUCES

Amour ne se cele.

III

Een treckt my.

Van soo veel schoonen/die des Werelds dop bedeckt/
En isser niet als een daer hart en zin nae treckt.

UNA RAPIT.

Mille stellarum rem lux habet unica mecum,
Os semper cujus vergit in ora meum,

VNE ME TIRE.

Quoy que le Ciel se pare, il n'y à qu'une flame,
Emmy tant de flambeaux qui ravisse mon ame.

Een trect mij. VNA RAPIT

Vne me tire.

IV

Van branden blinckt hy.

Van Minnaers daden claer 'tgherucht volmondich sprecckt/
Wanneer der Minnen vlam een edel hart ontsteeckt.

ARDET ET INDE NITET.

Non licet obſcuro, niſi cùm perit, eſſe calori.
Nemo, niſi ignotis notus, amanter amat.

AMOVR VAILLANT.

Un flambeau allumé monstre alors ſa lumiere.
Et qui aime c'eſt or qu'il a l'ame guerriere.

Van brandẽ blinct hy. ARDET ET INDE NITET

Amour vaillant.

V

Ick buijgh en breeck niet.

Al verght de Min my veel door stadich ongheval/
Hy moet my buyghen lang/ eer hy my breken sal.

FERO NON FRANGOR.

Arcus ego facilis flecti non frangor Amoris:
Non me, qui curvat, rumpere parvus amat.

EN ENDVRANT ON DVRE.

Comme l'Archer son Arc sans rompre, bande & tire.
Ainsi n'est surmonté l'Amant par le martyre.

Ick buygh en breeck niet.
FERO NON FRANGOR
En endurant on dure.

VI

Zy druckt en heft.

Nu heft ghy overend / dan druckt ghy my heel crom /
Ach wreede speelzieckt! Min hoe springdy met mijn om?

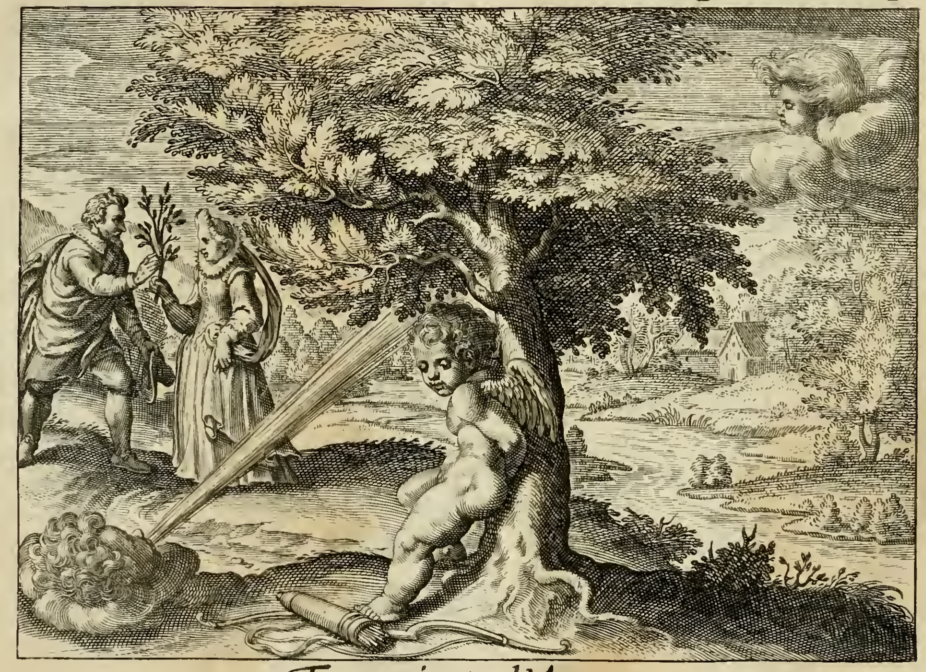
PREMITQUE LEVATQUE.

Deprimis, attollis frondosæ brachia sylvæ.
Deprimis, attollis? Caurus es, aut es amor.

TOVT VIENT D'AMOVR.

Comme un vent violent les rameaux hausse & baisse,
Ainsi l'amour nous livre & plaisir & tristesse.

Sy druct en heft. PREMITQUE LEVATQUE

Tout vient d'Amour.

VII

Gheen ben ick ſonder u.

'Tis wat; als my mijns Sons almachtich ooch aenſiet:
Maer decktſe haer aenſchijn; dan ben ick my ſelven niet.

NIL SINE TE.

Cœleſtis cùm me Sol aſpicit ore ſereno,
Protinus ad numeros mens redit apta ſuos.

RIEN SANS TOY.

Ie ſuis ce que ie ſuis par ta clairté extreſme,
Mais ſans toy, mon Soleil, ne ſuis ie plus moy meſme.

Geen ben ick ſonder u.
NIL SINE TE
Rien ſans toy.

VIII

Ghy vveckt my van der doodt.

Mijn flaeuwe leven bleef verdelght van ongheneucht/
Soo ghy de dorre doodt niet van mijn lippen joecht.

HIS RADIIS REDIVIVA VIRESCO.

Vita ſemel fugiat languentem expuncta dolore,
Os mihi nî caleat Lucis ab ore meæ.

DE SES YEVX DEPEND MA VIE.

La douleur qui ſaiſit iuſqu'a la mort mon ame
Ne me laiſſe iamais qu'en faveur de Madame.

Ghy weċt my vander doot. HIS RADIIS REDIVIVA VIRESCO

De ſes yeux depend ma vie.

IX

VVaerom ghy meer als ick?

Ick quijn; een ander ſal mijn Lief haer trouw ontfaen:
Twee Rooſen even ſchoon d'een plucktmen d'aer blijft ſtaen.

CUR TU PRÆPONERIS MIHI?

Hæc roſa, & illa roſa eſt: placet hæc, neque carpitur illa,
Non pariter meritis fit bene cûique ſuis.

PAR RENCONTRE NON PAR MERITE.

De deux eſgalles Fleurs de l'une on fait eſlite.
De deux Amants pareils l'un n'a ce qu'il merite.

Waerom ghy meer als ick? CUR TU PRÆPONERIS MIHI?

Par rencontre, non par merite.

X

In lyden blinck ick.

Het slaen verweckt de vonck uyt 'sKeyselsteens quetsuyr/
In't slaen van ramp soo blijckt en blinckt het Minnevuyr.

SI FERIAR FULGEO.

Splendorum fundunt, non vulnera nostra cruorem.
Pulchro percussus lumine claret ámor.

DES TENEBRES LA LVMIERE,
& de la mort la vie.

Le feu sort du caillou si battre lon le face,
Le feu d'amour paroist aux coups de la disgrace.

In lyden blinck ick. SI FERIAR FULGEO

Des tenebres la lumiere, et de la mort la vie.

XI

Zy blinckt, en doet al blincken.

Mijn Vrouwe blinckt/ en set haer claerheyt and're by;
'Tis weerschijn van haer glans/ licht'er yet goedts in my.

CÆTERA SPLENDIDA REDDENS.

In ſpeculum Sol effuſus ſolet inde refundi.
Aureus, in cujus lux cadit iſta caput.

AMOVR N'A RIEN A SOY.

Amour eſt au miroir tout eſgal ce me ſemble,
Il prend d'ailleurs lueur & la redonne enſemble.

Sy blinct en doet al blincken. CÆTERA SPLENDIDA REDDENS

Amour n'a rien a soy.

XII

Dienende teer ick uijt.

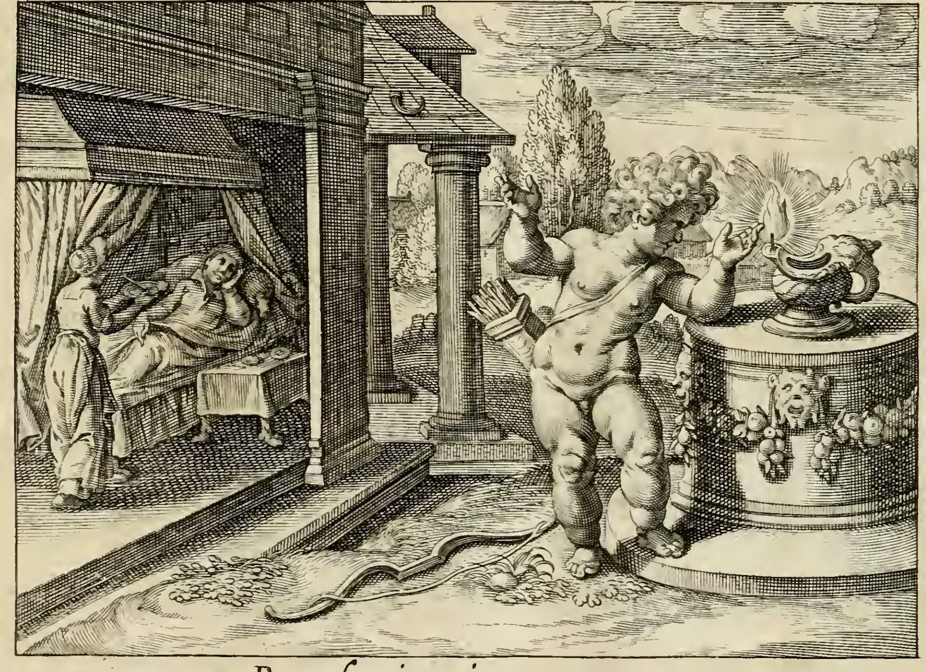
De Minne kluijst mijn vleijsch / ick rammel in mijn huijdt;
Aen and're dient de Lamp / haer selven teert zy uijt.

SERVIENDO CONSUMOR.

Sese ipse exurit lucendo per atria lychnus.
Materies flammis est amor ipse suis.

MOURIR POUR SERVIR.

Ainsi que le flambeau se paist de sa ruïne
L'Amour vit par ses feux & par ses feux se mine.

Dienende teer ick uyt.
SERVIENDO CONSUMOR
Pour ſervir ie meurs.

XIII

Zy brandt en beeſt.

Verwondert u de vlam? O Min/ 'tis weynich reens:
Het hart des Minnaers brandt en tziddert al alleens.

TREMIT ET ARDET.

Concalet, ac tremulo petit ignis acumine cœlum.
Spe ſimul ardet amans, febricitatque metu.

TOVSIOVRS EN CRAINTE & eſperance.

La flamme en s'eſlevant eſt touſiours tremblotante,
L'Amoureux n'eſt iamais ſans crainte & ſans attente.

Sy brandt en beeſt. TREMIT ET ARDET

Touſiours en crainćte et eſperance.

XIV

Ick voed' een vvondt.

Een lidtmaet dat ick voed/ my in den ſtrick verwart;
Dat's 'tooch: door dese wondt vaert my de pijl in't hart.

VULNUS ALO.

Corde laborantis ſolum mea plaga videre eſt.
Eſſe, ſed haud cæcum, te ſcio vulnus, amor.

IE NOVRRIS VNE PLAYE.

Las ie nourris mon mal, c'eſt l'œil qui me fourvoye;
Par cette breſche Amour obtint mon cœur en proye.

Ick voed een wond. VULNUS ALO

Ie nourris une playe.

XV

Zy leeft en doet oock leven.

Het leven van de windt baert leven in de gloedt:
Soo leeft met my mijn Lief, die leeft en leven doet.

MEÆ SPIRITUS VITÆ.

Fortius arſuras animant, en, flamina flammas.
Quo vivo, Vitæ ſpiritus ille meæ eſt.

AME DE MON AME.

Voyez vous les Zephyrs qu'ils allument la flame:
Madame elle eſt l'eſprit qui avive mon ame.

Sy leeft en doet oock leven.
MEÆ SPIRITUS VITÆ
Ame de mon ame.

XVI

'Tmoet nu voort.

Die Minnes strengheyt vrucht/ coom zynen oorsprouck veur;
Met my ist al te laet/ het moeter nu mee deur.

IRREVOCABILE.

Protinus intrabis, ſi tangas limen Amoris.
Pertinet ad ſcopulum miſſa ſagitta ſuum.

IL Y FAVT OBVIER de bonne heure.

Qui craint les traits d'Amour ne luy doit donner place;
Qui l'a fait une fois quand il veut ne le chaſſe.

T moet nu voort. IRREVOCABILE

Il y faut obvier de bonne heure.

XVII

Des eenes glans des anders brandt.

Het glinstren van het Glas een heeten brandt verweckt:
Mijns Vrouwen glans/ aldus/ met Minne 'thart ontsteckt.

UNIUS SPLENDOR ALTERI ARDOR.

Quam Sol incussit Speculo, in me flamma resultat:
Iamque foco muter; sim modò cespes ego.

LA SPLENDEVR DE L'VN
est l'ardeur à l'autre.

Par la lueur du voire en l'obiect prent la flame;
Ainsi par ta splendeur l'Amour brusle mon ame.

Des eenes glans des anders brandt. UNIUS SPLENDOR ALTERI ARDOR

La ſplendeur de l'un eſt l'ardeur de l'aultre.

XVIII

Hoe hoogher hoe heeter.

Des middachs ſtreckt de Son/ die ſoet is als het daecht/
Soo waſt der Minnen brandt hoemenſe langher draecht.

ALTIOR ARDESCIT.

Emergis tepidus, mox attamen arduus ardes.
Num ſedet in curru, Phæbe, Cupido tuo?

EN COVRANT IL S'ACCROIT.

Comme en ſon aſcendant le Soleil ſe renforce,
Auſſi va par degrez l'Amour croiſſant ſa force.

Hoe hoogher hoe heeter. ALTIOR ARDESCIT

En courant il ſ'accroiſt .

XIX

Een die my paſt.

Of menich Minnaer / elck om ſtrijdt / zijn brandt ghetuycht /
Maer / een / die tot my paſt / het pit mijns harten buycht.

UNI PAREO.

Vna uni ſerulæ clavis reſpondet; & uni
Arcano ſimilis convenit una mihi.

QVE POVR VN.

Comme à une Serrure une Clef ſe r'apporte;
N'ouvre auſsi de ton cœur qu'à ton amy la porte.

Een die my past.

UNI PAREO

Que pour un.

XX

Deur valſch.

O valſche Spieghel diep ſchijn ick in u te ſtaen;
Maer ſietmen / taſtmen wel / het iſſer ver van daen.

INTIME FALLAX.

O fallax Speculum, tibi viſus ineſſe profundo,
Specto repercuſſus meque, meumque locum.

TROMPEVR A TOVTES RESTES.

Madame eſt le Miroir. I'y ſemblois avoir place;
Mais à bien y ſonder i'en trouve nulle trace.

Deur valſch. INTIME FALLAX

Trompeur a toutes reſtes.

XXI

'Touvvde deuntjen.

Altijt hoop/ nemmer heijl ben ick t'ontfaen ghewent/
En wat ick loop of jaech/ mijn slooven heeft gheen endt.

EADEM CANTILENA.

More rotam inclusi volvo atque revolvo sciuri.
Fine carens captum circulus urget: amo.

MON MAL EST SANS FIN.

Ainsi que l'Escurieul i'ay beau tourner sans cesse,
L'Amour tourne avec moy & iamais ne me laisse.

'Touwde deuntjen.
EADEM CANTILENA
Mon mal eſt ſans fin.

XXII

Branden't.

Wel! is het Wieroockvat ſchoon / aerdich en wat rijck /
Maer branden't harte dan waer't eerſt wat Goddelijck.

SI ARDEAT.

Turibulum prædives opus, nil dignius aris.
Hoc flammis auctum ritè ſuperbit opus.

BRVSLAST IL.

Voyez vous l'Encenſoir de preſence honorable?
Mais s'on y met le feu c'eſt choſe venerable.

Branden't.

SI ARDEAT

Bruslast il.

XXIII

Coudt zijnde ſticht zy brandt.

De couwde vuijrſlach vuijr / in't drooghe voedſel / plant:
Couwd is mijn Lief in haer / in and're ſtichtſe brandt.

FRIGIDA ACCENDIT.

Quantumcunque ſimul frigent ferrumque ſilexque;
Fomes at igniculos excipit inde ſuos.

FROIDE ELLE ALLVME.

Le Fuſil quoy que froid la Meſche froide enflamme,
Vn cœur marbré s'allume aux glaçons d'une Dame.

Coudt zijnde sticht ſe brandt. FRIGIDA ACCENDIT

Froide, elle allume.

XXIV

Van u mijn licht.

De Son verguldt de Maen haer silv'ren aenghezicht:
Dus houd' ick oock te leen / van u mijn Lief / mijn licht.

ACCEPTAM FERO LUCEM.

Purum a fratre capit glacialis Luna colorem.
Ac Dominâ color eſt vivus in ore meo.

IE RECOY DE M'AMIE, vigueur & vie.

Comme Phœbe reçoit du Soleil ſa lumiere,
Ainſi l'ay-ie & vigueur de ma belle guerriere.

Van u mijn Licht.
Acceptam fero lucem
Ie recoi de m'amie, vigueur et vie.

XXV

Niet aen ghevanghen.

Woorden in't oor/ tot loon voor langdienstighe Min/
Zijn winden in een net/ men vaerter uijt end in.

VERBA DEDIT.

Verba bona auribus incantata haud verba merentis
Bella irretiti præmia ſunt Zephyri.

EN AMOVR N'Y A POINT
d'aſſeurance.

S'aſſeurer en Amour c'eſt eſtre temeraire,
Puis qu'il n'a que des vents pour ſolde & pour ſalaire.

Niet aen ghevangen. VERBA DEDIT

En Amour n'y a point d'aßeurance.

XXVI

Die ſielen neemt en gheeft.

De windt blaeſt op / en uijt / de kaerſſen / daer zy ſtreeft :
Mijn Vrouw heeft oock een cracht / die Sielen neemt en gheeft.

ANIMAT ET EXANIMAT.

Accenditque facem, extinguitque facem nothus idem.
En Dea, quæ vitam datque adimitque mihi.

L'AMIE DONNE MORT OV VIE.

Le vent tue un flambeau; ne le r'allume il pas?
Ainſi de vous me vient la vie ou le treſpas.

Die Sielen neemt en geeft. ANIMAT ET EXANIMAT

l'Amie, donne mort et vie.

XXVII

VVillighe vanckenis.

Jck vlie niet / ofmen ſchoon mijn kercker open doet:
Jck ben te wel ghewent / mijn dienſt is al te ſoet.

CARCER VOLUNTARIUS.

Carcere non clauſo ſpatium patet ætheris ingens.
Non volo. Libertas carcere ſtare mea eſt.

MA PRISON EST VOLONTAIRE.

Le Perroquet ne ſort, bien qu'ouverte ſa cage,
Auſſi ma liberté c'eſt l'Amoureux ſervage.

Willighe vanckenis. CARCER VOLUNTARIUS

Ma prison est voluntaire

XXVIII

Voor vryheyt vaylicheyt.

In vancknis voedert my de Min; en was ick vry/
Het ongheluck had ongheluck meer machts op my.

SERVA SED SECURA.

Inclusam accipiter frustra, felisque volucrem
Rapturiunt. nequeo captus amore mori.

PLVS SEVR QVE LIBRE.

Libre n'est pas l'Amant, mais bien seur en servage;
Comme l'Oiseau tenu prisonnier en sa cage.

Voor vryheit vaſlicheit.

SERVA SED SECURA

Plus ſeur que libre.

XXIX.

Daer schuijlt.

Met lecker' hoop/ de Min staet om te locken breedt:
Maer 't Aes bedeckt den Hoeck/ vast ismen/ eermen't weet.

LATET ERROR.

Vermiculo indutum cave perca voraveris hamum:
Me quoquè sperandâ fronte fefellit amor.

IL Y A DEQVOY CRAINDRE.

Ainsi que le Poisson se prend à cette amorce,
De mesme Amour nous trompe & nous force sa force.

Daer ſchuylt. LATET ERROR

Il y a de quoi craindre.

XXX

Van't leven comt de doodt.

Terwijlmen jockt en lacht/ maeckt ons verloopen glas
VernielsterVenus van die VoesterVenus was.

EX ALMA LIBITINA.

Labitur anguſtum per iter breve tempus: & alma
Per ioca , per riſus fit Libitina Venus.

TOVT SE PASSE AVEC le temps.

Comme paſſe le temps par un petit eſpace,
Auſsi par ieux, par ris, en fin Venus ſe paſſe.

Van't leven comt de doot.
EX ALMÂ LIBITINA
Iocus
Risus
Tout se passe avec le temps.

SOMMIGHE NIEVVVE GHESANGHEN, LIEDEKENS EN SONNETTEN.

LIEDT.

Op de vvyse : *Esprits qui souspirez, &c.*

ZOo'ck heb ghemint/ en min/ en onghetroost moet blijven/
'Ken laster u daerom jonghe Cupido niet:
'K en zal de tedersachte Venus niet bekyven:
Noch oock niet de Godin oorzaeck van mijn verdriet.

Medoogend Venus is: haer Zoon kan niet bedroeven:
En mijn Godin versmaet t'onwaerdich met bescheyt.
Soo die het blinde Kint zijn schicht niet mochte proeven/
Dat wijt ick de Fortuyn en mijn onwaerdicheyt.

De Vlam die/ zonder eyndt/ mijn harte brandt van binnen/
Die zachte wondt des Pijls my niet te lyden gheeft:
De Min doet my gheen smert/ maer haer ghebreck van minnen/
Die d'overschoone borst te zeer bevrozen heeft.

Voor

Voor uw Altaer Godin ick dickwils heb gaen knielen/
V biddend' om verghif zoo ick rechtvaerdich lee:
Maer mijn versmaen ghebeen/ zoo z'uyt de mondt my vielen/
Voerd'ze de lichte windt al nae de dulle Zee.

Wist ick dat/in mijn smert/uw Godheyt schiep behaghen/
Ghelijck als die in my gheen hulp te toonen doet/
En dat u was een lust de wreetheyt mijnder plaghen/
Ick werd licht altemild van eyghen ziel en bloet.

Of meend ick door de doodt van liefde vry te raken/
Die zonder wederliefd' veel beter waer verjaecht/
Een spaensche lemmer in mijn borst de wech zoud' maken/
Voor d'onghemeten brandt/die'r in besloten knaecht.

Maer is mijn droeve clacht onwaerdich uwer ooren;
Ick kent helaes en neem in teghenspoet ghedult.
Niemant zal u voor wreet van my beclaghen hooren;
Ick gheef mijn avontuer en cleen verdienst de schult.

Ver uyt de straten eng/en woelighe canalen/
Als 's nachts slaeprighe windt de Zee zacht overwayt/
Ick op de stille vloedt mijn clachten zal verhalen/
Die niet en antwoort dan 't gheen datmen zelve zeyt.

Een

Een Visscher die't verstaet / dewijl hy leyt zijn laghen/
Zal zegghen nae mijn doodt / al waer zijn hart versteent:
Alhier ist daer den armen Minnaer plach te claghen/
Die nu in Plutoos hof zijn avontuyr beweent.

L I E D.

Op de vvyse: *Amynte l'Amoureux dont la plus riche gloire.*

INdien het claghen kan verzachten d'onghenade
Van't wanckelbaer gheluck / zoo claegh ick niet om niet.
Maer claegh ick te vergheefs / het is een cleene schade /
Verlies van clachten / voor die't al verlooren ziet.

Den Hemel die beschreyt / met uytghestorte stroomen /
Door mededoeghentheyt / de grootheyt van mijn quaet:
En't zuchten van de windt beweecht de droeve boomen /
Om te beweenen mijn bedroefd' en banghe staet.

De blygheestighe May heeft sellefs een mishaghen/
In haer cleenoodge' en pracht / van bloemen menichvout;
En went o Voghelkens uw teere stem tot claghen /
Claghen/wanneer ghy Minneliedtjens quelen zoudt.

De ſware dampen uyt mijn droevich hart ghetoghen
Beneblen de Natuyr met al haer vrolijckheyt:
Maer op u claer aenſchijn o Vrouw van groot vermoghen
En heft noch droeve damp noch naere duyſterheyt.

Vw dreutſche ſchoonheyt can met een ghezicht verſtropen/
En dryven in de vlucht de nevels en de nacht.
Hoe zoud de WederMin een yzich hart ontdoyen
Op't welck medooghentheyt met allen heeft gheen macht.

Ach mijn Godinne' al waert/al ſchoon/al goedertieren/
Kunt ghy u niet tot hulp/ door medelyden/ſpoen:
Soo trooſt de Slave van u edele manieren/
Naer heuſcheyt uwes Aerts/uyt luſt om goet te doen.

SONNET.

De Stralen mijns ghezichts, die'r mengden in de ſtralen
Van uwe ſchoonheyts glans, en van u ooghen claer,
VVeerkeerende tot my, zoo brachten zy met haer
De ware beeltenis, dieſ' onvoorzichtich ſtalen,
Van't aerdichſt, dat Natuyr deed' in u voorhooft malen,
En't waerdichſt van u gheeſt, datmen mach lezen daer.
Dees voerdenſ' in mijn hart, dat voelende 't beſwaer,
Maeckt van de noot een deucht en gaet haer zelfs in halen.
Zy maeckten't tot een Kerck daerſ' als Godin gheeert,
Ghestadich 't ſelve dwingt, tot vierighe begheert,
Van't gheen dat haer ghelijckt, met heete blixem koortzen:
Voor Overſt van mijn ziel daer wertſ' erkent alleen:
En van den drangh van mijn ghedachten aenghebeen:
Daer branden tot haer eer duyzendt en duyzendt toortſen.

LIED.

Wyse: *Cupido Godt, &c.*

Ghy zuchten heet/
  Wt banghe borst ghedronghen.
Die't alles weet/
Wat my de dertel Jonghen/
Dertel/maer wreet/
Maer wreet en onbedwonghen/
Cupido deed.

  Suchten verzint/
Wat ick u gae bevelen;
Mengt in de windt
U zelven/en gaet spelen/
Tot dat ghy vindt
De Vrouw/van alle delen
Mijns ziels bemint.

  Als ghyze ziet/
Zoo bloeyt in haer ghedachten:
Eerbiedich biet
Haer zoo veel vreucht te wachten/
Als ick vergiet
Betraende droeve clachten/
En ly verdriet.

  Zeght hoe de Min
De pijlen zijnder boghen
Verstaelde/in
Den Blixem van haer ooghen/
Die ick nu vin/
Diep in mijn hart ghevloghen/
Tot zijn ghewin.

Maer als de schicht
Mijn harte quam te wonden/
Van't Blixem licht
Heb ick de cracht bevonden;
Aen haer ghezicht
Mijn ziele werdt verbonden/
En zin verplicht.

Sta-

Stadich aen't oogh
Hangt myn de schoonst der vrouwen:
En als ick pooch
D'ooghschelen toe te vouwen/
Gheschildert noch
Moet ick daer in aenschouwen
Haer gaven hooch.

Mijn ziele zouw/
Met yverich verlanghen/
Nae myne vrouw
Gaen nemen hare ganghen;
Indien zy wouw
Haer in ghenaed ontfanghen/
Vol duyr en trouw.

Nochtans dit ding
Zout lichaem niet vernielen;
Door't onderling
Verstant van onze zielen
Zoud zy ghering
Mijn hare ziel me dielen/
Eer ick verging.

Suchten die zijt
Van myne ziele sticken;
Bidt datz' haer vlijdt
My haestich te verquicken/
Want/ metter tijdt/
Soud' ick de rest uytschicken/
En worden quijt.

L I E D.

Wyse: *O nuict jalouse nuict, &c.*

Ick looz' de zuchten die mijn banghe borst verstoppen/
Maer las die vallen al den Noorden windt tot buyt.
Mijn tranen vlieten neer onder de reghen droppen/
Die vloeyen over straet/ wie salze'r lezen uyt?

Ach yzers alzoo hart als 't hart van mijn Goddinne!
In wreetheyts teecken / die gheverruwt zijn met bloet:
Ghy weeckt zoo luttel van den heeten brandt der Minne /
Ghelijck haer stalen hart van mijn nabye gloet.

Ach yzers / om my 't hooft zoo wreedelijck te bieden /
Wat oorzaeck hebdy doch? ist trouheyt voor u Vrouw?
Helas dat's misverstant: want het can wel gheschieden /
Dat ghy my jonste toont en blijft haer even trouw.

O wellecome slaep by de vermoeyde dieren /
Is dit rechtvaerdicheyt zachtzinnich zoete Godt?
Mijn hart is aen de zoo / ghestoockt met duyzendt vieren /
En zyne stoockster slaept / och hoe verscheyen lot!

Als ghy haer ooghen luyckt blijft voor my niet t'aenschouwen.
Waerom dan luyckt ghy niet mijn ooghen te ghelijck?
En wil zy / eeuwelijck / mijn haer ghezicht onthouwen;
My haer niet lievers dan uw eeuwich duyster rijck.

Het schrickelijckst in't gheyeys van d'aldercloeckste Mannen /
D'ontzichelijcke doodt die zal my vallen licht:
Indien dat ghy uw Slaef / aerdsche Godin / wilt bannen /
Van u vermoghen oogh en heyligh aengezicht.

Vermo-

Vermoghen is uw oogh ; en uw beleeftheyts zeghen
Verheert de Werelt / doch verr' boven al mijn hart.
In 's Hemels onghenaed / in felle windt / en reghen /
Blinckt uw beleeftheyts glans / en dubbelt my mijn smart.

Mijn smert / om dat ick zie dat ghy / uyt mededooghen /
En louter overschoone goetheyt uws natuyrs /
De schoon ghevanckenis my weyghert uwer ooghen /
Verbreeckt uw heusschen aert / en wert van heusheyt stuyrs.

Van heusheyt wert ghy stuyrs. dit hartzeer doet my quynen ;
Dat ick dees heusheyt hoogh gheenzins vergelden can.
Ick zie door nevels dick uw heusheyts Sonne schynen /
Joffrouw verberghtse niet daer is gheen berghen an.

SONNET.

Leydſterren van mijn hoop, Planeten van mijn jeucht,
Vermoghen ooghen ſchoon in Hemels vuyr ontſteecken;
Als ghy u venſters luyckt, zoo zietmen my ontbreecken
Mijns levens onderhoudt, een teder zoete vreucht:
VVant ghy beſluyt daer in een ſalighende deucht
Vriendlijcke vrolijckheyt. De Min met al zijn treecken,
Iock, Lach, Bevallijckheyt, daerinne zijn gheweecken;
En wat ter VVerelt is van wellust en gheneucht.
Natuere die daer ſchijnt in droeve damp begraven,
Door't miſſen van u glans, betreurt haer rijckſte gaven;
Die gh' alteſaem beſluyt in plaets zoo nau bepaelt.
Doch nau en is zy niet ghelijck het ſchijnt van buyten,
Maer wijt en woeſt ghenoech om alles in te ſluyten,
Daer ſich mijn wufte ziel ſoo verr' in heeft verdwaelt.

SANG

SANG.

Wyse: *Volez petit Archer droit à Madame.*

DIana zoo ghy licht cunt overwinnen
 In schoonheyt / d'alderschoonst die'r zijn te vinnen/
Laet varen andre sorgh en brandt van minnen.
Laet varen andre sorgh en brandt van minnen.

 Laet u der minnen brandt in't harte zincken/
Onnutte treuricheyt wilt niet ghedincken/
Ghelijck een steen in't gout zuldy dan blincken.
Ghelijck een steen in't gout zuldy dan blincken.

 Maer ghy hebt uyt ghedooft der Minnen voncken/
Versuymt u clare voorhooft op te proncken/
Uw bloeyendt harte schijnt uw Jeucht ontzoncken.
Uw bloeyendt harte schijnt uw Jeucht ontzoncken.

 Mijn hart / ghelooft het vry / 't zijn sotte zeden
Te zorghen teghen morghen / en t'onvreden
Alzoo te brenghen door den dach van heden.
Alzoo te brenghen door den dach van heden.

 De felle doodt die't alles doet versmachten/

Vernielt al 'smenschen opzet en ghedachten/
Maer op't ghenoten goet heeft zy gheen crachten.
Maer op't ghenoten goet heeft zy gheen crachten.

Ghenoten lust werdt nimmermeer verlooren /
Destin noch avontuyr en canse stooren/
Dewijl de tijdt het lijdt wilt vreucht oorbooren.
Dewijl de tijdt het lijdt wilt vreucht oorbooren.

Ghelijck de vlugghe pylen uyt de booghen/
Soo comt den ouderdoom snel aen ghevloghen/
Diana brandt van Min dewijl wy moghen.
Diana brandt van Min dewijl wy moghen.

L I E D E K E N.

Op de vvyse : *Het was een jongher heldt* , &c.

ICk schouw de Werelt aen/
En nae ghewoonte gaen
Zie ick vast alle dinghen ;
Zy zijn dan groot of kleen ;
Maer ick helas alleen
Blijf vol veranderinghen.

De dach die voert de nacht/
Het windtjen wispelt sacht/
Over de groene dallen .
Het wout de berghen ciert/
Maer ick ben heel verkiert.
En blijf verkiert in allen.

De Son / nae d'oude sleur/
De doode kruyden deur
Zijn hitte doet verrysen.
Die doen haer open bly/
Maer wie kan doch in my/
Levendich leven wyzen.

Het teder swacke gras/
En 't vrolijcke ghewas/
Bedijdt by dauw en reghen;
Die 't dorstich aerdrijck voet;
Maer wat dat my ontmoet/
'T is nimmermeer te deghen.

Het wilt ghedierte springt/
'T ghevoghelt dertel zinght/
De wufte Nymphen voeghen
Gebloemt haer aen den dans;
Maer kruyt noch roose krans
En kan mijn lust vernoeghen.

Een ander heb de loop/
Van Satyrs / over hoop/
Vervolght aen alle zyen:
Dat luttel Nymphen kruyst;
Maer ick ben niet verkuyst
Met haer broodtdroncken vryen.

Het geyle Vee / nae lust/
Zijn hongher plechtich blust/
Van steyle rootsen / vlieten
De beecken Zeewaert in;
Maer ick draegh leyde Min/
En kanse niet ghenieten.

SONNET.

Mijn Vrouw de Min en ick hebben een harde ſtrijt
Daer in wy alle drie wel mochten t'onderraecken.
Ick en de Min om haer gheduyrichlijcken blaecken,
En zy bemint haer zelfs de Min en my te ſpijt.
Indien dat zy't verderf door zellefs minnen lijdt.
De Min ſal't zonder haer niet langhe konnen maecken.
En ſterreft ghy, O Min, ick zal oock moeten ſmaecken
Het eynd mijns levens, daer ghy't onderhoudt van zijt.
Doch zoo dat niet ghebeurt, wat heb ick te verwachten,
Dan ſmerte van mijn ſmert, dan clachten van mijn clachten,
Leetwezen van mijn leet, wanhopen van mijn vrees?
Dewijl de Minne zelfs mijn Ioffrouw comt te vryen:
Die zelfs haer zelven mint; waer vintmen weerpartyen
Ter VVerelt, die zoo hart een Minnaer zijn, als dees?

SANG

SANG.

Wyse: *I'aymeray tousiours ma Phyllys, &c.*

Vluchtige Nymph waer heē so snel?
Vluchtige Nymph waer heē so snel?
Galathea wacht u wel/
Dat u vlechten//niet en hechten/
Met haer opghesnoerde gout/
Onder de tacken van dit hout.

Wackere Nymphe/wendt/ en siet
Eens te deech van wie ghy vliet/
Sneller dan de//harten/ van de
Honden die'r met open keel/
Volleghen tot haer achterdeel.

Immer en volghe' ick u niet na/
Met begheerte van u scha;
Maer van zinne / om u Minne
Te verwerven/voor de mijn.
Acht ghy dat groot verlies te zijn?

Nymphe ghy vlucht al evē stuyrs,
En ick heb de borst vol vuyrs.
Met een kusge//wilje/blusje
Dat ten deel/en wordt bedanckt.
Gheefje dan meer als ghy ontfanckt?

Wildy my niet dees jonste doen?
Lijdt dan dat ick u slechs soen
Voor u lippen//ghy gaet glippen/
Denckend' / ick sou/hier ter stee,
Kussen u hals en ooghjens mee.

Moghelijck kuste' ick wel van als/
Oochgens/Lipgens/witten hals
En niet tragher//noch wat lagher/
Yet wat poeselachtichs; dan
Vertele dier verloorg'er an?

Alle mijn lust en boevery
Galathea dat zijt ghy.
Comt wat nader// want wat spader/
Als de Jonckheyt neemt zijn keer/
Sal't u soo wel niet passen meer.

SANG.

Op de vvyse: *Het soud' een Mayssjen ter heyde gaen, &c.*

HEt vinnich stralen van de Son
Ontschuyl ick in't bosschagie.
Indien dit bosjen klappen kon
Wat melde't al vrypagie?

Vrypagie? neen. Vrypagie? jae.
Vrypagie sonder menen.
Van hondert Harders (ist niet scha?)
Vindtm'er ghetrou niet eenen.

Eē wullepsch knaepjen altijt stuyrt
Nae nieuwe lust zijn zinnen;
Niet langer als het weygeren duyrt/
Niet langher duyrt het minnen.

Mijn hartje treckt my wel zoo zeer
Zoo zeer dorst ick het waghen.
Maer neen ick waegh het nemmer-
meer/
Haer minnen zijn maer vlaghen.

Maer vlaghen die t'hans over-
gaen/
En op een ander vallen.
Nochtans ick zie mijn Vryer aen
Voor trouste van haer allen.

Maer oft u miste domme maecht
Ghy ziet hem niet van binnen.
Dan't schijnt wel/ die gheen rust en
waecht/
Kan qualijck lust ghewinnen.

Ofick hem oock lichtveerdich von
En't bleef in dit bosschagie?
Indien dit bosje klappen kon
Wat melden't al boclagie?

SON-

SONNET.

Cond ick u 't binnenſt van mijn hart MeVrouwe tooghen,
Ghelijck als ick aenſchouw uw edel ziele ſchoon,
VVelck, in u aenſchijn claer, zoo lofbaer ſtaet ten toon,
En ſpreyt haer ſtralen uyt, door u Criſtalen ooghen.
Ghy zoudt daer inne zien, met eer niet om verhooghen,
Soo net nae't leven ſtaen u beeldt op rijcke throon;
Dat ghy, door vreeze van u eyghen ſmert of hoon,
Mijn hart handelen zoudt met meerder mededooghen.
Miſdunckens ſteurnis wolck ſoud uyt u aenſchijn vlien,
Als ghy zulck een Godin in zulck een Kerck zout zien,
En zeer ootmoedelijck voor haer ghekniels, daer inne,
Slaefbare danckbaerheyt, en overgheven jonſt,
Ghevlochten in elckaer, door heuſſche ſchoonheyts conſt,
Met eeuwich heete liefd, en met de Blicxem minne.

SANG.

Wyse : *Vluchtighe Nymph, &c.*

WIndeken/daer het bosch af drilt/
Weest mijn brack/doet op het wilt/
Dat ick jaghe/Spreyt de haghen/
En de telghen van elckaer/ (daer.
Moghelijck schuylt mijn Nymphe

Nymphe/soo ras als ghy vermoedt/
Dat mijn gangh tot uwaerts spoedt/
Loopt ghy schuylen// In de kuylen/
En het diepste van het woudt/
Daer ghy met recht vervaert zijn zoudt.

Vreesdy niet dat de Satyrs daer
U eens mochten nemen waer/
En beknellen? 'T zijn ghezellen/
Die wel nemen t'uwer spijt/
'Tgeē daer een Harder lang om vrijt.

Sonder te dencken/ dat/in't cruydt/
Dickwils slanghen gladt van huydt/
Zijn verholen// Loopt ghy dolen:
Maer nochtans hoe zeer ghy vliedt/
Dat ghy my haet en dunckt my niet.

Want/ doe wy laest/ van 'savonts
Songhen/tot den dagheraet/ (laet/
Met elckander//En uyt d'ander
Tot den dans ick u verkoos
Bloosden u wanghen als een roos.

Mompelen hoord ick op dat pas/
Dat dat gheen quaet teecken was/
En wanneer ick/Heel begheerlijck/
Kussen quam u mondtjen teer/
Repten u lipgens/ dochtme/ weer.

'Tweygheren en d'afkeericheyt
Voecht zoo wel niet alsmen seyt/
Voor de Vrouwen; 'T kan haer rou=
Die geboden dienst versmaet/ wen;
Wenschter wel om/ als 't is te laet.

SANG

SANG.

Wyse: *Een Mayssjen had een Ruyter lief, &c.*

Ghy lodderlijcke Nymphen zoet/
Die nauwelijcx een roozen hoet
Om gouwe kroon zoudt gheven /
Hoe wel lust u u leven?

Uw lusten is u als een wet.
Uw loncken is een ty ghezet.
Uw kouten is vrypagie.
Uw minnen is boelagie.

De schaduw/die de kuylen heelt/
Waer in ghy u ghenoechgens steelt/
En soudy niet verwinschen/
Om schaduthroons van Princen.

Wanneer ghy aen de reye gaet/
En dat het schalcke lietge slaedt
Het diepst van u ghepeynzen/
Hoe qualijck kundy veynzen?

Maer zoo't u lief niet beter kan /
En toont u dat zijn harte/van
U hartgen is ghedreven/
Wat isser om te gheven?

Zoo ruyldē ghy dat deuntgen niet
Om avondtspel of morghenliedt/
Dat voor Princesse deuren/
Haer dunne slaep comt steuren.

Een appel die/met jonste groot/
Uw boeltgen werrept in u schoot/
Daerom zoudt ghy versmaden
'S hofs tafeloverdaden.

Als van u Lief ghemolden wert
Zijn t'uwaerts overghevenhart/
Zoo zydy bet te vreden /
Als Princen aengheboden.

'T eenvoudich leven heylich leydt.
Ghy lien in vreed en vaylicheyt.
Uw vryheyt gaet te boven
De schijnwellust der Hoven.

SONNET.

Schoon ooghen die vermeucht te nemen en te gheven
De zielen die ghy wilt door uwen harſſenſtrick.
Die, met het ſpelen van een vriendelijcke blick,
Soo vaeck ontſteeckt, en bluſcht, de vlamme van mijn leven.
Ach in wat dampe moet mijn ziel onſeecker ſweven,
Door wrevle nydicheyt, en't ongheval vol ſchrick,
Met haer verbolghen ſtorm, en ſwarte wolcken dick,
Sint datſe tuſſchen my en u mijn Sonne dreven!
Me Vrouwe' in deſe nacht, in deſen hel vol ſmart,
Neem ick mijn toevlucht tot u beeldt, dat in mijn hart
Soo groot verheven ſtaet, en vult alleen mijn ſinne.
Maer uyt haer claerheyt, (laes!) my gheen verlichtingh rijſt,
En zy doet meer niet dan dat zy my annewijſt,
Hulpeloose afgodin, op u alleen Godinne.

SANG.

Wyse : *Wt liefden siet,, lijd ick verdriet, &c.*

SChoon Nymphelijn//ach mindje mijn//wat zoud ick al verzieren /
Om nae mijn wens//dees ledetjens//soo wel ghemaeckt/te cieren;
Met blinckend gout//of perlen zout//ghy voelen ras belasten
Uw halsgen zoet//dat crael als bloet//daerom niet beter pasten.

Ick zoud u cleen//met keursgens reen//van lichte verwen blijtjens.
Die souden staen//ghescildert aen//u breedachtighe zijdtjens.
Uw voetjens mit//haer schoentjens wit// daer by gheval/in't bocken/
Het incarnaet//soo wel by staet//van hoosgens net ghetrocken.

Uw armkens mee//zoo wit als snee//zoud ick corael om schicken.
Dees vlechgens blondt//op nieuwe vondt//zoud ick u leeren stricken/
Met snoertgens veel//nu groen nu geel//by lodderlijcke beurtgens;
Voor watren't haer//of cruyven't daer//en duyzendt zoete leurtgens.

'Tperruyckgen zou//ick trecken nou//wat laechjens/dan wat hooghjens/
En als het claer//ghefutselt waer//my spieglen in u ooghjens.
Dan werpen licht//nu mijn ghesicht//op't eene/ nu op't ander;
Dan nemen raem//hoe't altezaem//zou voeghen by elckander.

Indien dat ghy//uw oochjens bly//en lieffelijcke zeeden /

Zoo vreuchderijck//zoo vriendelijck/ zoo vol bevallijckheden/
En u aenschijn//vernoecht/tot mijn//dan/met een lacchen/wenden:
Soo zoud ick/hiel//in u mijn ziel//gaen/mettet woone/zenden.

En als ick wat//beloncket had//den brand van alle knechgens/
Uw zedetjens/uw ledetjens/uw frap ghetopde vlechgens;
Soo soud ick streng//met armen eng//uw jente lijfjen pranghen/
Tot ick/daer uyt//creech/buyt om buyt//u sieltjen weer ghevanghen.

De verwe van//mijn lippen/an//uw wangsjens/ soud' ick plecken/
Door soentgens sacht//en met haer cracht//u ziel te mondt uyt trecken.
Ick wed/ick weet//ghy dan beleedt//dat niemant van u zusjens/
Daer ghy/zoo't schijnt//nu smaeck in vijndt//gaf oyt zoo zoete kusjens.

LIEDT.

Op de vvyse: *Och legdy hier verslaghen, die my te troosten plach.*

ZAl nemmermeer ghebeuren my/ dan nae deze stondt/
De vrientschap van u ooghen/de wellust van u mondt/
De vrientschap van u ooghen van u ooghen?

De vrientschap van u ooghen de wellust van u mondt
De jonste van u hartgen dat voor mijn open stondt?

De

De jonste van u hartgen van u hartgen?

Soo zal ick nochtans blyven u eeuwich onderdaen.
Maer mijn verstroyde zinnen wat zal haer annegaen?
Maer mijn verstroyde zinnen stroyde zinnen?

Mijn sinnen moghen swerven de leyde langhe tijt.
Nu/ zy mijn overschoone/ zijn u haer leydstar quijt.
Nu/ zy mijn overschoone overschoone.

De schoon borst uyt tot tranen/ ten bate gheen bedwang.
De traentgens rolden neder van d'een en d'ander wang.
De traentgens rolden neder rolden neder.

De schoone traentgens deden meer dan een lacchen doet.
Al in zijn hoochste lyden zy troosten zijn ghemoet.
Al in zijn hoochste lyden hoochste lyden.

Vrouw Venus/ met haer starre thans claerder als de Maen/
Bespiede de vryagie en zach't mirakel aen.
Bespiede de vryagie de vryagie.

En hebben teere traentgens/ zeyd zy/ zoo groote cracht?
Waerom en is het schreyen niet in der Goden macht?
Waerom en is het schreyen is het schreyen?

De traentgens rolden neder / maer de Godinne zoet
Bey liever zoud ick ſchennen / zey zy / mijn roozen hoet.
Bey liever zoud ick ſchennen zoud ick ſchennen.

En eer zy cond ghedooghen dat yemandt die vertradt /
Ving zy de laeuwe traentgens / in een coel roozebladt.
Ving zy de laeuwe traentgens laeuwe traentgens.

Wat geef ick om mijn roozen / oft maeckſel van mijn crans?
Ick zal gaen maecken perlen van onghemeene glans.
Ick zal gaen maecken perlen maecken perlen.

De tranen wierden perlen zoo raſch haer 't woort ontging
Die zy met gout deurboorde en aen haer ooren hingh.
Die zy met gout deurboorde gout deurboorde.

De blancke perlen hielen de crachte van't gheween
En doen noch in den hemel dat zy op aerden deen.
En doen noch in den hemel in den hemel.

Als Venus in de ſpieghel haer ziet met dit cieraet /
Zy wenſcht geen tooverrieme noch cranſe tot haer vaet.
Zy wenſcht geen tooverrieme tooverrieme.

SONNET.

Nydighe Tijt waerom ist dat ghy u versnelt
Meer dan ghy zijt ghewoon, laet ghy u het verdrieten
Dat ick den Hemel van Liefs byzijn mach ghenieten,
VVat schaedt u mijn gheluck dat ghy u daer in quelt?
Een grysaert zijt ghy tijt, en proefde noyt 't ghewelt,
Van't ghene, datse Liefd' en zoete VVeerliefd' hieten.
Helaes de tranen blanck over mijn wanghen vlieten,
Als ick aen't uyrwerck denck dat qualijck was ghestelt.
Och Meester, die de tijt met uyren af kunt meten,
Ghistr'avont miste ghy en had u konst vergheten,
VVel viermael sloegh de klock in min dan een quartier.
Maer nae mijns Liefs vertreck, door dien't began te daghen,
En heeft de klocke boven tweemael niet gheslaghen,
In eenen tijt, docht my, van twaelf uyren schier.

L I E D.

Wyse: *Fortuyn elaes bedroeft.*

MEdea onbeweecht/in wiens verwoede borst
Is felheyts droeve nest; die niet dan wreetheyt dorst;
Ut wiens vernist ghesicht/noyt eenen traen en viel;
Met u verstaelt ghemoet/en onbeweechde ziel.

De langduyrighe coud maeckt ijs tot Cristallijn.
Door coud acht ick u hart in steen verkeert te zijn.
Maer't ijs in steen verkeert en blijft niet langher coudt:
Daer u bevrosen hart versteent zijn coutheyt houdt.

Kijckt vry door't gulden glas en boet u lust aen my.
Het bittre weder is soo bitter niet als ghy.
Van binnen quelt my brandt/van buyten quelt my couw.
Een dobbeld Martelaer tot schouwspel van mijn Vrouw.

Ondrachlijck is mijn last ondrachlijck is mijn leyt.
Ick laster oock de Min door onverduldicheyt.
U strafheyt loopt te hoogh/mijn lyden is te groot.
O jont my een van tween//het leven of de doodt.

Mijn vreuchde neemt begin/zoo ghy my't leven zendt.
Of jont ghy my de doodt/zoo neemt mijn smert een endt.

Dan nae mijn leven of mijn doodt verlangt ghy niet.
Maer nae mijn sterven wel / daer ghy u lust aen siet.

Waerom betovert ghy en treckt met cracht mijn sin /
Indien't u teghen is dat ick uw aenschijn min?
Of soo u niet mishaecht mijn brandt dus vast ghesticht /
Wat bant ghy my van u vermoghen aenghesicht?

Serpsoete Toveres / of waendy dat de wint/
Wiens overfelle koud' men onghenadich vint/
Wt blusschen sal den brandt van mijn mistroostich hart?
Ach neen want door de wint de vlam ontsteecken wert.

S A N G.

Wyse: *Fortuyn elaes bedroeft, &c.*

VErheven grootsche ziel die 's werelts doen belacht;
Die Rijckdoom boven maet / en heerschappy veracht;
Eerwaerde wyze Vrouw / die met u hooch verstandt/
Der andren glans verdooft / en zeden maeckt te schandt.

Dit's mijn hoochdraghentheyt / dit's al mijn hovaerdy/
Dat u verheven ziel comt over een met my.
Dit's al mijn hooghe moed dat ick u waerde ken;
Dit's my mijn vryheyt waerd dat ick daer slaef van ben.

Mijn Vrou / ick ben u slaef nu heel / want ghy verwondt /
'T weerspannich deel mijns harts / dat u noch teghenstondt;
Wanneer u heuscheyts crachts beweeghde mijn ghemoedt /
Ghelijck de zachte slaep den afgheslooften doet.

Vol oproers was mijn borst / vol felle windt en brandt;
Een onbesuysde storm quelde mijn ingewandt;
En mijn verdeelde gheest was heel met twist beroert;
Dewijlmen in mijn hart een heftigh oorlogh voert.

Mijn Vrou 't verwonnen deel van't hart was op u zy;
En't onverwonnen deel weyghérde slaverny;
Hier was een harden strijt / tot dat u heusheyt quam /
Die licht de rest van't hart vermeestert innenam.

Ghelijck den zachten slaep / die veel ellenden sust /
De moede leden stroockt met aenghename rust:
Alzoo u heusheyt / die van't hart was langh verbeyt /
Streelt my't ghemoet / met noch heftigher zachticheyt.

Door u verwinningh Vrouw eyndicht den harden strijt.
In mijn verwonnen hart ghy de Princesse zijt:
Daer u verheven deucht op't rijckst gheschildert staet /
Ach zoete slaverny die boven vryheyt gaet!

SON:

SONNET.

VVech zoete zotterny, flux zegg' ick wilt verreyzen,
Eer dat mijn krancke breyn ſich t'eenemael vergeckt.
Zoo niet dan anxt, en vaer in't zotte Minnen ſteckt,
En zorghe vol verdriet, waer van het hart mach eyzen;
O Min uyt mijn verſtant wilt dan te rugghe deyzen,
Ghy die my het vernuft, met looze ſchijn, bevleckt.
Flux zoete zotterny, wech zegg' ick, en vertreckt,
Met u beloften ſchoon van ydele ghepeyzen.
Datmen der Minnen cracht in zijn ghemoet ghedoocht,
VVanneer een vaſte gront zich aen u hoop vertoocht,
Is eenichſins gheraen, maer die kunt ghy niet vinnen.
Te minnen ſonder hoop is droom en beuſeling:
Dies zoete zotterny vertreckt van hier ghering,
VVech zegg' ick, en vertreckt uyt mijn verwerde zinnen.

SANG.

Stem: *Cupido gheeft my raet, &c.*

INdien men poocht mijn hart van mijn liefs hart te scheyden/
Ick ducht het niet zal zijn dan schadelijcke moeyt:
Want scheuren souwen eer de harten van ons beyden/
Als scheyden op de plaets daer zy zijn tsaemghegroeyt.

Mijn brandt trock uyt haer hart/om't myne te verzachten/
Zoete goedwillicheyt/een verfrisschende douw;
Waermee mijn hart bedouwt is vruchtbaer van ghedachten/
Die niet dan knielen staech voor't outer van mijn Vrouw.

Ghedachten die my staech haer deuchden comt vermanen/
Maer boven al haer jonst/die zy my waerdich maeckt:
Waerom laet/in de vreucht mijns ziels/het lichaem tranen/
Zoudt voorspoock zijn van ramp dat ziel of lichaem naeckt?

Zoudt wel zijn dat ghy vreest/(elaes!) dat mijn Godinne
Haer goedertieren jonst af wennen mocht van dijn?
Verslaet u niet zoo zeer/want bonden Liefd en Minne.
Mijn hart soo vast aen't haer/zy bonden't haer aen't mijn.

Heylighe Liefd en Min/wiens aenghename boeyen
Waerder als vryheyt waert wy achten bey ghelijck;

Gheeft

Gheeft dat ons harten soo vast in malcander groeyen/
Dat daer gheen teecken van verscheydenheyt en blijck.

SANG.

Wyse : *Esprits qui souspirez, &c.*

WEet yemandt beter saus als hongher tot de spyzen/
Of bedde dat zoo zacht als vaecke slapen doet/
Weet yemandt beter smaeck/in dranck/als dorst te wyzen
Of kooptmen dees om gelt/zoo acht ick rijck zijn zoet.

Indien de Winter meer zijn handen vreest te zenghen
Aen't Armelynen voer/als aen een wollefs vel;
Of kan een ruym paleys veel meer ghemacks in brenghen;
Als matelijck huysbegrijp/zoo wenscht' ick Rijckdoom wel.

Indien de Rijcken met beminde bedtghenoten
Veel beter zijn voorzien dan de ghemeene lie;
Of zoo de Rijckdoom ware liefde kan vergrooten;
Zoo dunckt my/dat ick in de Rijckdoom voordeel zie.

Maer zoo Saletten met ghetapisseerde wanten/
Teghen de couw en't nat niet meer doen als een hut;
En't hangsel gheborduert om gulden Ledicanten;
Gheen commerlijcke zorgh noch heete koortzen schut.

Maer zoo den hongher en de dorst zijn licht verzadich;
Verbetert gheene Wijn zijn smaeck in't gouden vat;
Zoo uyt het midden der banckettten overdadich/
Niemant met goe bekoomst/en smaeck/meer eet als sat.

Maer soo de kleeren die van't goudt en zilver craecken/
Met glinsterigh ghesteent en peerlen dicht bezaeyt/
Zijn gheen bequamer dracht/als zijd' oft wollen laecken/
Dat met seer luttel/oft gheen steecksel is benaeyt.

En soo een bedtghenoot schoon jonck ghelijck van zinnen/
Onder ghemeene lien/die veel zijn in't ghetal/
Veel eer/als onder weynigh rijcken/is te vinnen;
Soo vraegh ick waerom datmen rijckdoom wenschen sal.

Seyt yemandt dat een mensch is tot het schoon gheneghen/
Het oogh door't schoon verheucht door't leelijck wordt ghequelt.
'T is clare waerheyt dat ick hebber gantsch niet teghen/
Het schoon ghezicht vermaeckt maer zien en kost gheen gelt.

Aenschouwt d'eerwaerde Son/en het bescheyden wercken/
Des gheestighe naturs/dit's schoonheyt in haer kracht.
De kunst is bootsery, Zeght ghy/door't stadigh mercken
Wortmen dit ras ghewoon? soo doetmen oock de pracht.

Of bidt ghy't Avontuer dat het u wil verlienen

Rijck-

Rijckdoom/ om landt en lie te krijghen in vooghdij?
Alsmen die recht ghebruyckt/ soo moetmen't ampt bedienen.
En zorgh voor ander lie dunckt u dat heerschappy?

Of waendy dat de eer alleen is by dē Rijcken?
Bestont de eer in schat daer zy niet in bestaet/
Zoo sou Fabricius voor Crassus moeten wijcken/
In Eer/ daer hy hem nu ver in te boven gaet.

Bestont de Eer in schat/ wat roemen cond hy draghen?
De gheen die zeyde dat zijn meeste hovaerdy/
Was dat hy had gheslooft met moeyten al zijn daghen/
En (danck rechtvaerdicheyt) noyt quam hem rijckdoom by.

Eer is het lof des Deuchts. maer hier is niet te setten
De wanckelbare roep des vollicx licht als wint/
Teghen het braef ghekrijs/ en 't stadigh lof trompetten/
Van uw vernoeght ghemoet/ daer Deucht haer Eere vint.

Is Rijckdooms overvloet en staet niet waert te wenschen/
En is de ware Eer 't vernoeghen van't ghemoedt:
Zoo zijn de wenschelijckste dinghen voor de menschen
Eerlijck ghemoet/ en luttel zorgh/ en matich goedt.

In plaetze dan van een van Godes beste gaven
Zoud ick verkryghen niet dan ydelheyt en rouw/

Indien dat ick verliet om overbloet van haven/
Om staet/of 's werelts eer / een waert verkooren Vrou.

SONNET.

Indien mijn leven zich zoo langhe kan verweeren
Teghen mijn wreet gheluck en ongheziene kans,
Dat ick verdooven zie, de Songhelijcke glans,
Vrouw, van u ooghen ſchoon, door ouderdooms vermeeren;
En u goutdradich hayr in zilverdraet verkeeren;
En uwe luſt vergaen van zanck van ſpel van dans;
Van zoete boertery van kruyt van Rooſekrans;
Van geel, van groen, van wit, en incarnate kleeren:
Dan zal mijn oude Min my gheven in de mondt
Vermaningh van de tijt die ghy niet recht beſtede;
En oft dan ſchoon gheviel, dat ghy noch voore ſtondt
V merckelijcke ſchult, met woordt en ſchijnbaer reden;
Zoo ſal nochtans een zucht diep uyt uws hartſen grondt,
Leetwezens bode zijn, en ick ten deel te vreden.

T'S A-

T'SAMENSANG.

Wyſe: *Boerinneken als ghy gaet water halen.*

Cephalus. Amaryllis.

C. ACh Amaryllis!
A. Zeght wat u wil is. (binne.
C. Mijn harte gloeyt als vuyr van
A. Wel neemt het zoete wey van gey-
ten inne.
C. Maer zoo't gheen baet voelt?
A. Neemt Cicorey die koelt.
C. Al waerter mee beſpoelt/
'T en leſcht gheen Minne.

A. Zoudt Minne weſen?
C. Jae't zoud ick vreſen.
A. Die hoor ick plach een menſch te
ſchenden. (den
C. Och 't is een ſware ziecte vol ellen-
A. Iſt zieckte die beſmet?
C. Och jae zy altemet.
A. Zoo wil ick dan mijn tret
Van u gaen wenden.

C. Och wilt niet vlieden.
A. Mijn Ouders 't rieden. (ten.
C. Wat rieden die tot mijns verach-
A. Dat ick my dapper van de Min
zou wachten.
C. Och blijft my doch de naeſt.
A. Neen zeecker niet. wat haeſt?
C. Zoo moet ick dus verbaeſt/
Van Min verſmachten.

A. En of ick bleve?
C. Zoo hiel ick 't leven.
A. Zoud' ick u dan u leven baten?
C. Jae/ want ick ſtorve/ gingd gy my
verlaten.
A. Adieu ick neem mijn keer.
C. En ick beſwijcke zeer.
A. Ick heb wel Vryers meer
Zoo hooren praten.

C. 'T sal zoo ghebeuren.
A. Praetgens zijn leuren. (ven.
C. Uw vlucht zal my mijn leven roo-
A. Neen neen ick moet de Vryers
niet ghelooven.
C. U Moeder gaft u in.
A. Adieu ick vrees de Min.
C. O jonghe domme zin!
Ick zingh voor doven.

A. Of ickse kreghe?
C. Zoo waer't te deghe. (sen?
A. Wanneer wy bey zieck soudẽ we-
C. Ja/ want dan zouden wy eerst bey
ghenesen.

A. Neen dat gheloof ick niet.
C. Wel proeft het/ en beziet.
A. Neen neen mijn Moeder riet
My noyt aen desen.

C. 'T is zoet dus wijckt//niet.
A. Aen u dat blijckt//niet.
C. 'T zijn zoete smerten die niet dee-
ren.
A. Om smert ist niet de pyne waert
te keeren.
C. Ghy weet niet wat ghy mijdt.
A. Adieu ick vlie met vlijt.
C. Wel Amaryl de tijdt
Zal u bet leeren.

SANG.

Wyse: *Sei tanta gratiosa, &c.*

VOochdesse der ghemoeden/ (nen
Die/ zõder Circes crachtige veny-
En zonder gulden roeden/
Slaet/met u ooghs vermoghen Son-
neschynen.

Wie't levend licht// door zijn gezicht/
Bekoort wort in te zuyghen/
'T harte moet dalen/
En/voor de schoone stralen/
Willigh buyghen.

Natuyr

Natuyr besprengde' u leden/
Van't helder voorhooft tot het nette
voetjen/
Met eerwaerdighe zeden/
En stroyder in een lodder lecker zoet-
jen;
Daer aen veraest//zich metter haest
Een grooten hoop Minnaren;
Die voor u knielen/
En bouwen/ in haer zielen/
U altaren.

Niemandt is zoo stickziende/
Van oogen uyterlijck noch van ver-
stande/
Of hy wort wel bespiende/
Van verr' u schoonheyt als een claré
brande:
Zo comt het by/ mijn Vrouw/ dat dy
De dranghe scharen wijcken/
Als ghy ghetreden/
Komt vol bevallijckheden/
Deur haer strijcken.

Die Chimons grove zinnen
Van Boersheyt raeuw kan wenden
tot hoveren/
Door Flonckervlam van minnen/
Hoe nauw zoud die een edel hart re-
geren?
Dat/ in zijn schick/ haer ooghenblick
Zou voor ghebodt ontfanghen/
En vierigh voeghen/
Alleen tot haer ghenoeghen/
Zijn verlanghen.

Den Hemel overdadigh
Zeghende't uyr/ wanneer hy werd
gheboren/
Die/van u oogh ghenadigh/
O nieuwe Son/ zal werden't Lief
verkooren.
Maer ick sal veel// meer als mijn deel
Van't schaers gheluck ontdraghen.
Wilt slechs verlienen/
Dat u yet van mijn dienen
Mach behaghen

SONNET.

Voor't droevighe ghemoedt ghesmoort in hooploos leydt
Is niet zoo zoet het licht, als, nae bedompte weecken,
De triumphante Son comt door de wolcken breecken,
En praelt alleen in't velt, 't welck hy met gloor bespreyt;
Zoo zoet ist wintjen niet dat uyt den Oosten wayt,
Voor Harders, die der dichte' en frische bladren deecken
In koele schaduw, vrijdt van 's heeten middachs steecken;
Als my een treeckjen van u schelle vriendlijckheyt.
Een treeckjen doet meer lust in mijn ghemoet ontluycken
Als't Hart ter nauwer noodt de Iacht ontvlucht kan zuycken
VVt killende Fonteyn, met zynen adem droogh.
En ghy mijn ziel ontvliet my met gheswinder vaerden,
Ach zacht ghy scheurt my't hart te lijf uyt, snelle paerden,
En biedt voor't licht mijns liefs een stofwolck aen mijn oogh.

SANG

Op de wyse: *Aenhoort doch mijn gheklach, ghy Ruyters, &c.*

VOor't al te schittrich licht//dat Venus uyt haer lampen
Gheblazen/heeft ghesticht//in u hel aengezicht/
Hemel en Aerde swicht//en afgrondt met haer dampen.

De StroomGoddinnen gladt//die door den Aemstel swieren/
O pracht van onse Stadt//hebben een nijdt ghevat/
Op u aenschijn/ en dat//met nygend voorhooft vieren.

Zy quellen haer ghemoedt//met hondert duyzent smarten/
Om dat u schoonheyt doet//ontsteecken/in haer vloet/
Met onleschbare gloet//der WaterGoden harten.

Met moedeloos gheween//dees Meereminnen quelen/
Dat uw volmaeckte leen//van boven tot beneen/
Met nieuwe konst ghesneen//hen al haer Vryers stelen.

Een troosjen hebben zy/dat's hoop van te beleven/
Dat door uw strafheyt ghy//den tijt zult gaen voorby/
Van zoete vryery//en hebben niet bedreven.

SANG.

Wyse: *De traentgens diese weynde*, ofte *Waren't alle mijn vrienden*.

HOe diep zijt ghy ghezoncken/met u ghewenschte smart
O zoete zachte voncken//en borrelt in mijn hart!

Ghy

Ghy komt my staegh vermanen//van myner zielen kruyt/
Som parst ghy blye tranen//ten droeven ooghen uyt.

Gheen onweer u en blusten//uyt mijn verheert ghedacht/
En of ghy som wat rusten//'t was gad'ren van u cracht.

V crachten die my glissen//door't merrech in't ghebeent/
Zoud' ick niet willen missen//om 's dagheraets ghesteent.

Al doedy somtijts quynen//als't lichaems oogh ontbeert/
Mijn ziel ziet lijckwel schynen//de schoonheyt die zy eert.

En schept zoo groot behaghen//in't Goddelijck cieraet/
Dat zy nae smart te draghen//voor sulcken wonder staet.

Een wonder dat verslaeuwen//alle ander schoonheyt doet/
En dalen haer wijnbraeuwen//en zincken haren moet.

De leden en de zeden//en't vierighe verstandt
Op Pallas leest ghesneden//van Pallas eyghen handt.

Omhelst mijn gheest vol minnen;/en zy/van hare kant/
Omhelzen al mijn zinnen//met even stracken bandt.

Had my dit heyl beghevem//soo was mijn weelde voos;
En al het doffe leven//ontzeegh my smakeloos.

Des

Des die van't overwelven//des Werelts Bouwheer is/
Gheef dat ick mis my selven//eer ick u liefde mis.

SONNET.

VVaert dat Iuppijn ten hoof my in zijn hemel bade,
En op mijn koomſte, met zijn trotſe ghezellin,
Opreeſ uyt zynen throon, om my'r te ſetten in,
En voor my fijn van goudt een tafel overlade
Met Goddelijcke ſpijs, en VVynen vol ghenade,
Daer zang noch ſpel ontbrack, en zoeten reuck veel min;
En hy weeck uyt de zael met 't weeldigh hofgheſin,
En liet my daer alleen, my dunckt ick't al verſmade.
Maer waer Iuppijn te vreen, dat hy u in mijn ſtee
Mijn Vrouw in zynen ſtoel ter aerden zitten dee,
En jonde dat ick ſtondt en zach u luſt ghenieten;
VVel waerder waer mijn vreucht dan, als gheneucht en ruſt;
Zoo lief waer my u lief, ſoo luſt my anders luſt;
En eenſaem luſten zijn my meer nauw als verdrieten.

P SANG

SANG.

Op de vvyse: *Bedrijft gheneught,, ghy jonghe jeught, &c.*

Op op mijn geest/en wacker weest/
Om mijn ghedacht te stieren.
Al wat men eert// ter Werelt / leert
V het mijn Lief te vieren.
Want alles swicht//het voor het licht
Dat ick moet eeuwich minnen.
Voor't eenigh goet// dat my voldoet
Mijn al te kiessche zinnen.

Het grof geslacht// des vollicx acht
Van andre waerdt te booghen.
O domme tijt//die my verslijt /
Ghy hebt noch breyn/ noch ooghen!
De gheen die ghy//hoogh in waerdy
Verheft/en zijn gheen Vrouwen.
Of zijn't/ick kan//de myne dan
Voor een Mannin niet houwen.

Die' ghylie viert//zijn wel verciert
Met schoon en aerdicheden;
Maer by dē dach//en (dunctme) mach
De claerste nacht niet treden.
De myne tooch// (want jong zy sooch
Heldinne moeders speenen)
De wyze deucht// die't al wel veught
In't merrech van haer beenen.

Wie boven al//op d'aerdsche bal
Doorluchtich is verschenen/
Wies deur gevaer//en commer / daer
Veel' in versmachten/heenen.
Geē menschē hādt//mijn dierste pādt/
Wt grouzame' onghelocken/
Maer loutre wacht//vā hoger macht
Des Hemels/ heeft ghetrocken.

Dē Hemel droech//wel laet en vroech/
Met reden/sorgh gheladen/
Voor't schoonste waert//daer hy ver= (gaert
In had/zoo veel cieraden.

Van

Van yder daet// die zy aenvaet/
'T misvoeghen is ghebannen:
Zy zingt of praet//zy lacht/ zy gaet
Een strickjen staet//ghespannen.

Een strickjen daer// verwarrē haer
In/al die kennis draghen.
O wonder hoogh// O wereldts oogh!
O glans van onse daghen.
De klare Son//niet opgaen con/
Zoo ghy u aenschijn heelde:

Alleen want hy//verrijst/ voor dy/
Mijn lief/mijn licht/ myn weelde.

Voor u de May//nu maxels fray
Verciert/van kruyt en bloemen.
Maer als ghy schept/ uyt menschlijc-
Sal't aen u staen/te noemen (heyt/
Wat/ dat ghy wilt// of Pallas schilt/
Of Junoos scepter draghen/
Of dat u wijck//de suyverlijck'
Venus uyt haer waghen.

T'SAMENSANG.

Op de vvyse : *Esprits qui souspirez.*

Daifilo.

PErsisch' Infante/Bloem uyt Cyprus edel aren
Ghesproten in des hoofs vergulde zalen bly/
Der Joffren wel ghestiert rijcklijck ghepronckte scharen
Niet konnen wachten/op uw dienst naer uw waerdy.

Granida.

Welbooren harder schoon de leden zeden reden
Die d'opghetoghen zin des stommen vollecx voen/

V met groot achtbaerheyt eerwaerdelijck bekleden/
En hebben tot haer hulp noch macht noch pracht van doen.

Daifilo.

't Allcierende vernuft met heete liefd bevanghen/
Heeft met meer konst uw ziel en lichaem afghepast/
Als het ontallijck tal der werlden/ die der hanghen
Straelvlammende' in de lucht/ en nerghens zijnze vast.

Granida.

Verquickelijcker gheest heeft u natuyr ghescheapen
In't harte voocht ghezicht/ en voorhooft zonder frons/
Als jeuchlijck dier of plant kan/ op het voorjaer/ rapen/
Wt het aenschijn vol glans/ des heuchelijcke Sons.

Daifilo.

Den milden Hemel u verganckloosheyt toevoeghe/
Ach waerdy van de Goon voor een Godin ghegroet!
En ick't Altaer/ dat uw heylighe voeten droeghe!
Zoo zoud ick groepen van't gheknielde volcx ootmoedt.

Granida.

Zoo de killende doodt ghewent het al te schaecken
Een eeuwigh leven/ uw vriendinne/ schuldigh waer;
Zoo storve' ick/ om u Heer van zulcken schuldt te maecken/
't Altaer van uw Godin/ mijn Hayligh van't Altaer.

SON-

SONNET.

Mijn Lief, mijn Lief, zoo ſprack mijn Lief my toe,
Dewijl mijn lippen op haer lieve lipgens weyden.
De woortjes alle drie, wel klaer, en wel beſcheyden,
Vloeyden mijn ooren in, en roerden ('ckweet niet hoe)
Al mijn ghedachten om ſtaegh malend nimmer moe,
Die't oor miſtrouden, en de woordtjes wederleyden.
Dies ick mijn Vrouwe badt mijn klaerder te verbreyden
Haer onverwachte reen, en zy verhaelde' het doe.
O Rijckdoom van mijn hart dat overliep van vreuchden!
Bedoven viel mijn ziel in haer vol hart van deuchden;
Maer doe de Morghenſtar nam, voor den dagh, haer wijck,
Is met de klare Son de waerheyt droef verreſen.
Hemelſche Goon! hoe komt de ſchijn zoo nae aen't weſen?
Het leven droom, en droom het leven zoo ghelijck?

LIEDEKEN.

Wyſe: *Diana ſoo ghy licht kunt overwinnen.*

'T Ghemoedt herwenſcht verloren vrolijckheden/
En wentelt in den ſchijn des tijdts verleden/
Wanneer't de ſtappen ziet die't heeft ghetreden.

Hoor ick haer naem/ of comt me min my teghen/
Het bloet comt/ uyt mijn teen/ nae't hooft gheſteghen.
O hartje/ Lief/ en voelt het gheen beweghen?

Waer zijn verzoncken u zoete ghedachten?
Die't lichaem teer benamen vaeck zijn crachten;
En heucht u niet/ mijn hart/ van d'oude nachten?

En heucht u niet/ mijn hart/ wat blye daghen
Soo veelderleye vondt van kuſgens ſaghen?
Wat Goodtgen ſet my weer op d'oude waghen?

'T gheſelſchap van haer heuſheydt wy bedancken.
Houdt vry/ in Venus naem/ de voorſte bancken.
Ghy kooſt het krat/ als wy/ wiſt ghy de rancken.

Ick wou ghy waert ghepaert oock van ghelijcken.
Soo mocht het u niet beuren om te kijcken;
En leeren ons in plaets van kuſſen prijcken.

Fy/ datter uyren van die nachten liepen/
Die ons verwypten moghen dat wy sliepen/
Daer ons de Goden tot haer weelde riepen.

Tot Hemels broot wy lepten Hemels wijntjen.
Toont ons/ noch eensjens maer/ dat zoet aenschijntjen/
Ay goude Venus/ met u malle kijntjen.

Maer vliedt de schoone Toveres van desen;
Haer onlust moet ick meer als myne vrezen:
Zoo toont ons Venus vry wat koeler wezen.

S A N G.

Op de vvyse: *Sei tanto gratiosa.*

ZIchbare Godt/ te pralen
In wiens aenschijn/ natuyr haer ziele zette/
Vol eyndelooze stralen
Van vrolijck licht/ en levẽdmakende' hette.
Die't al verquickt// die't al beschickt/
Wat leeft/ oft hellept leven:
Dies u/ met reden/
Den krans der wetentheden
Wordt ghegheven.

Al goet en al bescheyden
Schift ghy van een/ de doodt vyande tyden;
En laschtse/ tusschẽ beyden/
Met Lente en Herfst/ die niet zo bitter strydẽ.
Zoo d'eene dach// u hooch gaen zach/
En d'ander dach ver neder/
Zoud niet vol pynen/
Het breyn des werelts schynen/
Aen het weder?

Nie-

Niemandt en heeft t'ontberen
Uw goedtheyt mildt/ ghy lonckt soo
vriendelijcken
Op Ambachtslien/als Heeren/
Op slordige' arme' als overdwaelsche
rijcken.
Gheen straffe rol//in 's werelds hol/
Js u belast te voeren;
Maer ziel en zinnen/
Met uwe cracht/uyt minnen/
Te beroeren.

Ghy roert/op d'Aerdsche stede
De menschē by haer geest vā lichaem
dwerghen/
Alleene niet/ maer mede/
Jn woeste Zee /'t woeste ongbediert
als berghen;
Dat nimmer stil// zich rusten wil/
Maer dobbert op de vloeden/
Gheeft hem tot spelen/
Wanneer u oogh comt streelen
Haer ghemoeden.

Lof die heeft gheschapen/
U die mijn ooghen licht gheeft/om
t'aenschouwen
't Cieraedt daer zy nae gapen/
D'eerwaerdichst van veel hondert
duysent vrouwen/
Die al haer tredt//van zeden set/
Om d'Eere t'onderhalen/
Die ghy kunt wenschen/
Van danckvaerdighe menschen/
Voor uw stralen.

De schoonheyt zach haer konste
Aen uw aenschijn besteedt so wel ge-
lucken/
Mijn vrouw/bevingh haer jonste
En lust/ om daer een swinckjen uyt te
drucken
Van goetheyts aert//die zit ghepaert
Met reedlijckheyt bescheyden/
Diep in uw aren;
Jn handel openbaren
Zy haer beyden.

Aen

Aen u werdt wel bebonden/
Dat oordeel rijp om daedt in maet te
voeghen
Gheenzins en is ghebonden/
Aen jaren die met rimpels 't voor-
hooft ploeghen.
Ghy blinckt van jeucht/
Ghy blinckt van deucht.
De jeucht is buyt der jaren/
Maer deuchds schoonheden/
Verwelcken t'ghenen steden/
Noch verharen.

V zeden ingheboorен
Zoo lieflijck mijn bekoorlijck hart
bestryen/
Dat haer mijn ziel besworen
Op gheeft aen dees hayligha tove-
ryen,
By daech noch nacht/
Sloft mijn ghedacht
Uw deuchden te trompetten.
Wilt uw ghenade/
(Komt u mijn dienst te stade)
Open setten.

Smelt ghy(ist nut) te samen
Eeuwighe liefd/die seecker 't best sult
gheven/
Ons zielen en lichamen/
Dat zy verstreck mijn lief en lust en
leven.
Gheen borst is dicht/
Voor uw ghezicht/
Ghy kent mijn hart van binnen/
Ist als ick toone/
Zoo laet my van mijn schoone/
Troost ghewinnen,

SONNET.

Ghesvvinde Gryzaert, die op wackre wiecken staech
De dunne lucht doorsnijt, en zonder zeyl te strijcken,
Altijt vaert voor de wint, en yder nae laet kijcken;
Doodtvyandt van de rust, die woelt by nacht by daech;
Onachterhaelbre Tijt, wiens heeten hongher graech
Verslockt, verslint, verteert, al watter sterck mach lijcken;
En keert, en wendt, en stort Staten en Koninckrijcken;
Voor yder een te snel, hoe valdy my soo traech?
Mijn Lief, sint ick u mis verdryve' ick, met mishaghen,
De schoorvoetighe tijdt, en tob de langhe daghen
Met arbeydt avondtwaerts; uw afzijn valt te bangh.
En mijn verlanghen kan den Tijtgod niet beweghen,
Maer 't schijnt verlanghen daer zijn naem af heeft ghekreghen,
Dat ick de Tijt die ick verkorten wil, verlangh.

SANG

SANG.

Op de wyse: *Verheven grootsche ziel*, ofte, *Fortuyn elaes bedroeft.*

V Oochdesse van mijn ziel/uytmuntend hooch cieraedt/
Die / op den top des lofs / in mynen zinne staet;
Die sweeft door mijn ghedacht; die door mijn adren swiert;
En mijn verwreemt ghemoet/ met soeten dwangh/bestiert.

Een treckjen van uw beeld noyt uyt mijn hart verdween/
Sint uwen glans / aen mijn te keurich oogh/ verscheen;
'T welck tocht nae't overschoon / en schoon by schoon versmijt;
Dies aeckllighe' eensaemheyt den bloem mijns levens slijt.

Doch lichaems schoonheydt my mijn ruste niet en rooft.
Al flonckert 't gouden hayr zoo swaddrich om uw hooft.
Al vlamt uw hel aenschijn van blanck en blosend licht.
Al straeldy Min en Eer/in't schricken van't ghezicht.

Al troont u handt gheleert/ met vinghers wis en snel/
Vlayende wysen uyt het sangrich snarenspel.
Al lockt uw soetste sang/ met strelend lief gheluyt/
De zielen opghelicht tot haer lichamen uyt.

In strickjens van u hayr mijn gheest niet is verwart;

Uw blinckend aenghezicht sticht my gheen brand in't hart.
Van't schittren uwes ooghs en word ick niet verblindt.
Noch zangh noch konstigh spel mijn zacht ghemoedt verwint.

Maer wyse goedtheyts cracht/ en 't nedrigh braef ghelaet/
Dat harten teer verquickt en harten trots verslaet/
Aerdighe gheestigheyt met soeten val vertaelt/
Dees hebben/ op mijn ziel/ verwinninghs eer behaelt.

Vervolgh, op de selve vvyse.

WAert ghy Penelope/ en ick Laertes zoon/
Tocht weygherd' ick/ indien de Griecken my ontboon;
Ick dacht//ghelijck als hy: wat gelt my naem en eer/
Of dat ick Priams stadt/ het onderst boven keer?

Al ghingh my Calchas aen/ en leyde 't voorspoock uyt;
Dat ick mijn Vloot te rug zoud wenden vol van buyt/
Van zilver en root gout/ en van ghestickte kleen/
En slaven sonder tal; hy kreech tot antwoordt neen.

Ick gaf my uyt uw schoot/ om gheenderley vertoogh,
Ick waen ick veel te vast soud kleven aen uw oogh.
Een lonckjen had ick daer af liever op den dach/

Als

Als dat / den heelen tijdt / 't gantsch legher op my sagh.

Doch waert dat vroomheyt eel zoo prickeld' uw ghemoedt /
Dat ghy my / voor mijn landt / te waghen riedt mijn bloedt;
Ghelijck Pantheia' haer man / met harnas / heeft bekleedt /
Van haer kleynoodjes spijs / doen hy voor Cyrus streedt;

Ick voer nae Troye toe. maer als het lach in as /
En ick ontrent de strandt / daer Napels nu leyt / was;
Onnoodigh dunckt my waer't / dat ick my zelven vast
Met koorden / knoop op knoop / deed binden / aen de mast.

Loftuyterp de kloeckst men vaeck becooren // ziet.
Maer Meereminnen saug belas mijn ooren // niet.
Al queelden zy haer best: Ulysses herwaerts jaecht /
O alderbraefsten Heldt / daer Griecken roem op draecht.

My dunckt / al waer ick vry van keten en van snoer:
Ick dede mijn Peilloot niet eens verwricken 't roer:
Maer hield mijn rechte loop / met stijfheyt van ghemoe /
Nae d' Itacoische wal / op u / mijn leydstar / toe.

Mijn brandt / in spijt des tijdts / zou blyven ongheblust
Der ZeeGoddinnen min / noch der Princessen lust
En zou den yver doon / die my tot uwaerts dreef;

Noch ſtillen't wee/in't hart/daer liefd u naem in ſchreef.

De glaeſde dochter van de glinſteringhe Zon
My/ met haer goochelſpel / wat marrens vrouwen kon:
Maer uw verheven deuchd te wie'n uyt mijn ghedacht/
Had Tijt / noch TooverY/noch zoet/ noch zuyr de macht.

SANG.

Op de wyſe: *Eſprits qui ſouſpirez, &c.*

Ghy die / met ſulck gheweldt / gaet uyt mijn boſem rocken
Mijn teer ghevanghen hart/op weynich toeverlaets;
Gheſworven heeft het langh ghenoech in onghelocken/
Ach rooft zijn plaetſe niet / of gheeft het beter plaets.

Maer is uw elpen borſt ſoo vol van mededoghen/
Als wel uw reden en uw zeden gheven ſchijn;
En allſer zoetheyt vloeyt uyt uw vermoghen ooghen;
Zoo huyſt mijn harte daer/ en 't zaller beter zijn.

Dan luſt u/ helder op te klaren al mijn treuren/
Godin/uw edel hart weer in mijn boſem voecht.
Dus verre ſtreckt mijn wenſch. want of my ſchoon mocht beuren
Uw lichaem/ ſonder 't hart; noch bleef ick onvernoecht.

Ones-

O neske' Hippomanes! wiens wilde wufte zinnen
  De fture schoonheyt swichte'/ in Atalantaes loop.
Uw duldeloose lust mocht licht haer lichaem winnen/
  Met gouden appels gloor; maer 't hart is niet te koop.

Belchziecke Venus/ ghy behoord' hem te vergheven
  Dat hy ten outer Duyf/ noch Swan/ noch Wieroock bracht:
Dewijl ghy hem gheleert hebt winnen boel en leven/
  Niet met uw eyghen/maer met mancke Plutoos cracht.

De Minne' Endymions deed quynen/ en verdrooghen
  Het sluymervallich hart/ van de vergulde Maen.
Staech sliep hy; en zy lonckte op zijn beloocken ooghen/
  En kuste'/en stroockte'/en prangde'/om't lussjen te versaen;

Ach waerom niet zoo lief omhelst de koude klippen/
  Als't lichaem daer de zin af elders is verwart?
Wilt ghy my troosten/Troost? als ghy my leent uw lippen/
  Zoo laet my eyghendoom ghenieten aen uw hart.

SON-

SONNET.

Vonckende God oft gheeſt van Godes naeſte neven,
Die hart aen hart met vuyr gheſuyvert, innelijft.
VVaer in uw gouden grif gloeyende VVetten ſchrijft,
Daer niemands wil af ſchrickt, of teghens denckt te ſtreven.
Ontternt mijn borſt; en bidt de Voeſter van mijn leven,
Die, met een zoete windt, mijn tedre zinnen drijft,
Zoo langh, tot op mijn hart haer ooghe ſtil ſtaen blijft,
Aenſchouwen, wat daer in is van uw handt gheſchreven.
Daer zalze lezen mijn eeuwighe ſlaverny,
En d'eyndelooſe macht van d'opperheerſchappy,
Die haer verheven deught heeft op mijn ziel bevochten.
VVaer voor, haer mijn ghemoedt nedrighe jonſt betoont,
En haer gheſeghent hayr met groene kranſſen kroont,
Van eerlijck Laurenlof en zoete Myrth, ghevlochten.

SANG

SANG

Op de wyse: *Bedrijft gheneucht, ghy jonghe jeucht.*

Ofte

Wt liefden siet, lijd ick verdriet.

ZOo Venus schoon/aenschijn//ten
toon
Door 's Hemelsblauw verscheenen/
Met vlechtē blondt// en morgēstondt
Van schitterende steenen/
In die ghestalt//ghelijckse bralt/
Daer't tijdt is om te booghen/
Sonck Jeuchd en Min//de wereld in/
Met neerslaen van haer ooghen.

De buyen guyr//en wolcken suyr
Voorvluchtich zouden wijcken.
De woede Zee//zijn hoochmoedt mee
Vol opgheblasen strijcken.
In stang/in stroom//in gras/in boom/
't Ghedierte dartel spelen.
En't ongherust//ghevoghelt lust
Ghevoelen/om te quelen.

Elck een zijn gae// zou ylen nae;
Dan zy niet deftich vlieden.
En zoete smart// doorsnyen't hart
Van Aerd'en Waterlieden.
Maer bloem en kruydt// te veldē uyt
Met gayle tier ghesproten
Het hooft beblaert// Blijd/ hemel-
waert
Opheffen/met zijn looten.

Doch Venus/of// zy groen van lof
Goude'en scharlakens bloemen/
Van op dat pas//te samen las/
Met reuck en kracht/om roemen;
En nam opset//van/ yemandt met
Dat hoopjen/te versroyen/
Door eere/ van't// uyt eyghen handt/
Hem/op het hooft/te stroyen:

Indiense daer//my lockte naer/
En open jonste toonde.
Mijn lief/en ghy//aen d'ander zy/
My tot een kusjen troonde.
Tot u ick liep//(oock offe riep/
En dreychde schier te vloecken)
Mijn troost/mijn goedt
Mijn ziel/ mijn bloedt/
Mijn hoop/mijn heyl te soecken.

SANG.

Op de wyse: *Aenhoort doch mijn gheklach ghy Ruyters, &c.*

Ghy Haylicheydtjens/ die in bloemen/ en in kruyden/
U leghert/ en beswemt de stroomen van de Vecht/
Die zyne vloeden slecht/
Sachtzinnich drijft in Zee/ voor't hooghe huys te Muyden.

Godesjes dartel/ die met danssen/ rymen/ quelen/
In weeldes keur/ besteedt uw stadich jonghe tijdt/
Die't/ nu te zijn ghevrijt/
Nu selfs te vryen lust/ met lacchen/ jocken/ spelen:

Met wackre schallickheyt/ nu selve te verlacken
De gayle VeltGoon/ als zy'r minst op zijn verdacht;
En nu haer heete Jacht
t'Ontloeren/ achter't Riet/ of achter d'Elzen tacken:

Nu/

Nu/ uyt het zilvren nat uw stralende perruycken/
En/ min als hallef-weegh/ het blanck doorschynigh vel
Te toonen; nu weer snel/
Indien u yemant meent/ des Minnaers brandt t'ontduycken.

Ghy hebt/ ter eeren my/ wel eer door jonst ghedreven.
Met kruyden groen gheproncket het Aerdrijck/en de Lucht:
Het zy/ dat Venus vrucht/
Of SangGodin goet mijns u dat had in ghegheven.

Bloeyt noch uw zoete jonst/ en weet ghy te verzieren
Wtheemsche veruw en reuck van bloemen en van kruydt;
Zoo leestze keurich uyt;
Om my niet/ maer de bruydt// mijns heete ziels/ te vieren.

Niet dat ghy komend' haer eerbiedelijck te moeten
Zult/ om het haylich hayr van Sonnelijcke glans/
Gaen vlyen krans op krans;
Maer pastze tot mijn hooft/ en legtze voor haer voeten.

SONNET.

VVanneer de Vorſt des Lichts ſlaet aen de gulden toomen
Zijn handt, en beurt om hooch, aenſienlijck, uyter Zee,
Zijn uytgheſpreyde pruyck, van levend goudt, waermee
Hy naere' anxtvallicheyt, en vaeck, en kreple droomen,
Van 's menſchen lichaem ſtrijckt, en berch, en bos, en boomen,
En ſteeden vollickrijck, en velden met het Vee,
In duyſternis verdwaelt, ons levert op haer ſtee,
Verheucht hy, met den dach, het Aerdrijck en de ſtroomen.
Maer d'andre ſtarren, als nae yvrich van zijn licht,
Begraeft hy met zijn glans in duyſterniſſen dicht,
En van d'ontelbre ſchaer, mach't niemant by hem houwen.
Al eveneens, wanneer uw gheeſt de myne roert,
VVord' ick ghewaer, dat ghy, in't haylich aenſchijn, voert
Voor my den dach, mijn Son, de nacht voor d'andre vrouwen.

SANG

SANG

Op de wyse: *O nuict jalouse nuict.*

MIjn licht/ doe d'eerste dach uw 's levens aemtocht leerde/
'sBecoorden hemels oogh zoo teder op u viel/
Dat hy het/ zedert/ noyt/ van d'eedel gheest en keerde/
En't lieve lichaem in besorchden arrem hiel.

All was het in zijn schick. de Goden t'samen schooten:
De gouden Venus bloosde. en't ongheineten rondt
Verstandelheyt/ noch gheest/ noch kracht/ noch zin besloten/
Dan t'uwaerts wel gheneycht/in zijnen schoot en vondt.

All sprae ckens' / uyt een mondt / haer zeghen even minlijck.
Dies dauwden nederwaerts de gaven ongheteelt:
En spitsten u ghemoedt met deuchden onverwinlijck/
Uw harssen met verstandt/ uw ooghen met ghewelt.

Apollo die zijn jonst van niemandt overtreffen
Tot uwaerts wilde zien/ met Laur' int hayr vertuyt/
Bestondt dusdanich dicht met eenen op te heffen/
En huwde met den zanck de weerklanck van zijn luyt:

Ghelijck ick yders vrient verheughe/met mijn stralen/

Al wat ghevolen en wat gheen ghevoelen heeft:
Wast dochter op/ om zoo met deucht/ ghelaet/ en talen/
En val/ en spel/ en zangh/ t'ontroeren al wat leeft.

Wt had hy. En/ ghelijck verknocht met stercke banden
Is waerheyt aen zijn woort/ beleeft het onse tijdt.
Dies/ met haer eyghen handt/ u Venus steld' in handen
Haer scepter/ daer mijn ziel haer nygend onder vlijt.

V Sinlijckheden zijn my heylich waerde Wetten/
O moghende Godin/ die'ck onderdaenheyt bie.
Ick kan noch daer/ noch wil/ daer teghen my versetten:
Maer opent my uw hart dat ickze beter zie.

LIED.

Op de wyse: *Aenhoort gheklach o bloeyende jeucht.*

WAt nevel/met haer laeuwe bron/
Beswalckt / o levendighe Son/
't Eerwaerdich licht
Van u ghezicht/
Dat my verwon?

Wat droefheyt isser zoo verwoedt
Dat zy u edel vroom ghemoedt/
Met overlast
Raeuw aenghetast /
Beklemmen doet?

O Caucasus staech ongheweeckt!
Die vol van scharpe distels steeckt.
Een traentjen souw/
Dat uyt mijn vrouw/
Haer ooghen leeckt/

Een traentjen zou vermorwen snel
V tot in't steenich herte wel/
Met al 't ghebroet/
Dat u deurwroet/
Van Tygers fel.

Dus droefheyt vliedt/en schaemt u/smart
't Ontwecken/in haer teder hart.
Spreyt t'eenemael
Vw wiecken vael/
En licht u start.

De pijn/de commer/en't verdriet
En hebben zoo veel strafheyts niet/
Of ick en ly
Die licht/zoo ghy
Maer van haer vliet.

Wech flucx/ons' harten zijn verstrengt/
Ons beyder Gheest en Siel gheplengt
Zijn onder een/
En 't merch in't been.
Niet onvermengt.

SON-

SONNET.

Mijn Sorgh vvanneer ick peyns dat u zoo zeer behaghe
  Mijn overgheven dienſt, en waerder by u zy
  Dan al des VVerelds Sorgh, Faem, Rijckdoom, Heerſchappy,
  Hoe onwaerd vvordt my dan het lichaem dat ick draghe?
My dunckt dat arbeyt, pijn, noch gheenderhande plaghe
  Soo ſchricklijck aengheſicht te toonen heeft aen my,
  Dat ick, waert ghy belaen, om u te maecken vry,
  Door levens zoete luſt, of eyghenliefd, ontzaghe.
Ach! roert haer effen aen; ach! kreucktſe niet mijn goedt,
  Mijn ziel is uytgheſpreyt, door al haer vleeſch en bloedt.
  Het minſte dat haer deert doorſnijt my onghenadich.
Mijn tedre Trooſt, naer u ghenoecht, is my te moe.
  Vw lieve vriendſchap ſwaeyt mjn hart ick weet niet hoe.
  Vw treurich ooghe ſcheurt my't inghewant moordadich.

SANG

Op de wyſe: *Liefd' in't ſecreet, &c.*

Vrouw die my brandt//gelijck een ſnaere ranck
Trilt van uw handt//en ſlaet een ſoete klanck;
Soo dreunt mijn moedt//van uwer ooghen walme:
Dat weeldes vloet//door al het harte galmt.

Dat galmen vlieght//opwaerds/en bluſcht mijn reen.
De tonge drieght//en can geen ſtemme ſmeen.
'T gheſicht ontmant//wil ſtaeren/maer 't is vlot.
Flaeuw is 't verſtandt//en ſwaddert uyt zijn ſlot.

Soomen 't ghehoor//dan vlaeyt met ſpel en liedt;
Die kloppen 't oor://maer 't oor ontfangtſe niet.
'T heeft binnen al//te luyſtren veel te veel.
Dies maeckt gheſchal//verloozen/ſpel oft keel.

Van Junoos diſch/het leckerſt uytghepickt/
Oft wijntjen friſch//dat proevers ſmaecke prickt/
Ick niet gheloof//dat my te ſulcker ſtondt
Zoud troetlen 't doof//verhemelt van den mondt.

Aldus versukt//ghy/door uw vriendschaps cracht/
In mijn vernuft//en sinnen/en ghedacht:
Dat hen verbreemt//van den gemeenen aert/
Dien ghy hen neemt//een ander innevaert.

MOMMERY.

De Min met het schilt van Medusa sonder booch of pylen/achter hem drie Minnaers/Wanhopende, Hopende, Ghenietende, met goude ketens aen haer beenen als Slaven.

Ghenietende.

DAt ghy de strenghe Min/
Die niemant uyt en sondert
Die van verstant en sin
Berooft soo menich hondert/
Wiens naem op Aerden dondert/
Sonder zijn wapen siet/
En zijt daer af verwondert;
Noch van dit wapen niet.

Door wijtberoemde Faem
Van u gheseghent wesen/
Joffrouwen/is u naem
Ten hemel hooch ghe resen.

Cupido

Cupido creech/door desen/
Lust u te komen by;
Maer ghy mocht hem belesen
Met schoonheyts toovery.

Hopende.

IN desen dut/ de Guyt
Zijn Moeder raet ginck vraghen
Die hielep hem daer uyt/
En sey/ wat duysent plaghen!
Sout ghy de eere waghen/
Van't gheen ghy hebt ghewracht
In ontallijcke daghen/
Soo licht op eenen nacht.

Als ghy betoovert waert/
V koocker mochtmen kloven;
Hooch is haer schoonheyts aert/
V Booch en Pylen rooven.
Zy preeckte voor een dooven
Hoe (seyd' hy) kan't gheschien?
Hy wildet niet ghelooven/
Maer moest het gaen besien.

Wanhopende.

SOo ghy haer enckel wilt
Sey Venus gaen begapen/
Soo neemt Minervaes schilt/
Gaet haer daer mee betrapen/
Dat ellick een voor't slapen
In toovery bevrijt:
Laet hier u eyghen wapen/
Soo raeckt ghy dat niet quijt.

Dat Backhuys/ sey de Min/
Heeft wonderlijcke krachten.
't Verkeert de Jongmans in
Steenrotsen/ die't betrachten.
Set dat uyt u ghedachten/
(Sey zy) van daer ist vert:
Haer schoonheyt kan versachten/
Soo seer als dat verhart.

Ghenietende.

SOo haest dit had verstaen
Den Lecker onbedwonghen/
Hy volghde haer vermaen/

Is vrolijck opghesprongheen:
Want nae zijn Moeders tonghe
Het Soontgen garen doet/
Al ist een dertel Jonghen
Brooddroncken op ghevoet.

Wanhopende.

WY lieden met ons drien
Zijn dus een Heer zijn knechten:
Wat hy ons wil ghebien/
Dat staet ons uyt te rechten.
't En baet gheen teghenvechten;
Dees ketens schoon van gout/
Heeft hy ons aen gaen hechten/
En voor zijn Slaven hout.

Hopende.

DEn aert is driederley
Van al de Min zijn Slaven:

Wanhopende.

Want sommich met ghescrey
In wanhoop leyt begraven:

Hopende.

En sommich gaet hem laven
Met hoop/die stydich leeft

Ghenietende.

En som gheniet de gaven
Die Wederminne gheeft.

Wanhopende Minnaer.

ICk wanhoop van ghenot/
En evenwel moet minnen:
Soo seer is desen Godt
Een meester van mijn sinnen.
Ick weet dat ick kan winnen
Mijn Lief tot gheender uyr/
Nochtans kan niet van binnen
Blusschen 't ontsteecken vuyr.

De gheesten die den Hel
Betaelt met sware pynen/
En lyen/ weet ick wel/
Gheen smert als Min den mynen;

Alle

Alle quellagien schijnen
Op wanhoop haer noch schoon;
Ick moet door Min verdwijnen/
En wanhoop is mijn loon.

Hopende Minnaer.

ICk leef op hope van
Mijn Lief eens te ghenieten.
Om daer te raecken an/
Tsint my de Min quam schieten/
En heb ick noyt verdrieten/
Arbeyt noch moeyt ontsien:
Jae mijn begheerten lieten
My noyt perijckel vlien.

Wanneer ick overpeys
Wat lust my soud ghebeuren/
Indien dat zy/ een reys/
Verhooren mocht mijn treuren/
Soo kan ick niet bespeuren/
Of zy is dubbel waert/
Dat niemandt/haer te veuren/
Zijn lijf en leven spaert.

Ghenietende Minnaer.

DAer is gheen hoogher standt
Dan Liefsghenot in trouwe.
In Wederminne brandt
Het harte van mijn Vrouwe.
Wanneer dat ick aenschouwe
Waer in mijn ziele rust/
Neen seecker ick en houwe
Dat voor gheen aerdtsche lust.

Ons willen onderling
Zijn in elckaer ghevloghen
Zoo dat zy maer een ding
Te samen en vermoghen:
Ons harten bey gheboghen
Ghedraeyt te samen zijn:
Mijn ziel in haer ghetoghen/
En haere ziel in mijn.

MIN.

JOffrouwen fray ghetoyt/
Om bey de quaen te myen/

V yſich hart ontdoyt/
Elck gae zijn jonſte vlyen/
Tot die ſtandtvaſtich vryen/
Alſoo dat ghy/door een
Ghemeene heerſchappye/
Maeckt Slaven van u tween.

VELTDEVNTIENS.

R*Oſemondt* die lach en ſliep,
Blies Violen uyt haer lippen:
Pan die ſach't en yling liep
Soetjes op haer borſje knippen.
Mit dat hy zijn duym liet ſlippen,
Viel een Moerbey van het lof,
Die recht op haer booſem mickte,
Dies hy riep vvant hy verſchrickte,
Och och och de ſpeen is of.

H*aesjen* op het loopen ſtelde
Bey haer voetjens vlug, ſoo gauw,
Datſe met haer zoolen nauw
Kreuckte 'tkruytjen van den velde,
Dat ghelaen was metten dauw;
Denckt of't binnenſt haerder ſielen
VVas van vrees in ſware ſmart:
Geeraert was haer op haer hielen
VVelhem lach haer in haer hart.

V*Alckenoochje* ſat en loerde,
Achter't riedt met ſmalle blaen,
En zy ſach het veer vaſt aen,
Dat haer Vryer *Bocxvoet* voerde,
Die niet ver was daer van daen.
Pottert riep haer helle keeltjen
Hoort u hart alleen dan my?
VVant hy arremde' haer gheſpeeltjen:

Die keeck bril, en deur droop hy.

SVVaentjen, die haer harten wee
Aen haer Lief niet dorst verklaren,
Sat en klaechd' het aen de baren
Op den Oever van de Zee.
Straf is hy en batser mee
Als den noorden windt te vynen;
Koeler als de watervliet;
Spitser als het drooghe riet,
Schooner als de Sonneschynen.

EErijckjen sat onbeladen
Sluymerlog in't grasjen bol,
Daer haer schaepjens wit van wol
Haren hongher graech versaden:
Bloemert wierp met Roosebladen
In haer aensicht neck en krop.

Haer ghelaet begoſt te ſtranghen.
Hy ghedienſtich, van haer wanghen,
Laſſe met zijn lippen op.

KLare ſal een Kranſjen maecken:
Mits zy hutſelt om het kruyt,
Hippelt daer een Vorſchjen uyt,
Zy beſterft als Linnelaecken.
Eelhart vliechter by en ſpuyt
Snorrend ſap uyt VVijngaertbeſen
In haer aenſicht; en onthaeckt
Al haer kraech, tot op het naeckt.
Daer mee waſſe ſtracx gheneſen.

P. C.

P. C. HOOFTS

BRIEF.

van

MENELAUS

Aen

HELENA.

Inhoudt des Briefs

van

Menelaus aen Helena.

PAris Conincx soon van Troye, reysende om de Griecksche steden, seden en sinlijckheden te besichtigen, wierdt tot Lacedemon ghefeesteert van Koning Menelaus, ende te Hove gheherbercht. Terwijle ghevielt dat dese om seker hem aengestorven goederen moetende nae Creten trecken, sijn huysvrouwe Helena 't onthalen van den uytheemschen gast bevolen liet. Maer Paris het oogh op de Koninginne gheworpen hebbende, is so schelmsch te rade gheworden, dat hy haer met 't dierbaerst der cleynoodien en grooten schat, ter waerghenomener tijdt in sijn galeyen smeet, ende nae Troye vervoerde. Menelaus op sijn t'huys-koomste heeft sich in soo leyde mare ontset, ghelijckmen dencken mach, ende besloten haer weder te hebben: ende oversulcx al de Griecksche Vorsten bewillight, om (uyt ghemeenen name) Gesanten heen te schicken die beternis van 't onrecht verwerven, ofte Troye ten oorlogh ontsegghen souden. By haerlieden bestelde hy ter sluyck desen brief, ten eynde Helena omsaghe na haren plicht en de trouwe waer in zy ghehouden was; so die misschien door 't langh afwesen van hem ende 't lief-koosen van Paris, haer eenichsins waren doorgewayt. Sy tegens danck verhouden, heeft geen middel konnen hebben om tot haren man te keeren, voor dat Troye overvallen wierdt. Te welcker stonde haer onschult van hem volkomelijck is aengenomen: ende 's levens overschot sedert van hen beyden in Konincklijcke weelde, ende groote eendracht ghesleten.

P C HOOFTS
BRIEF.

Van Menelaus aen Helena.

E groetenisse die u voorcomt hier te lesen
Sendt Menelaus d'uwe, oft die het plach te wesen,
O dochter van Iupijn, dien hy by Leda wan
Onder de pluymen blanck van soet singhende Swan.
Ghy staet misschien en sust hoe dese brief een open
En wegh ghevonden heeft, vvaer lancx sy ingheslopen,
Komt 't uwer handt door al de wachten scharp, waer met
V Paris yvrich heeft by nacht en dagh beset:
Want nae dat ick versta, zo wordt ghy kort ghehouwen
Van nydighe ghelubde en afgheleefde vrouwen,
Door rusteloose sorgh, van die sich innebeeldt
Dat hem een ander spele' het geen dat hy my speelt.
Nochtans de min is kloeck, en met ghedult bestendigh
Hy alles overwint. sijn listicheyt behendigh
Door alle swaricheen haer redden kan, en lacht
Om Argus ooghen selfs als hy op Io wacht.

Doch d'Asiaensche wijs is 't lichaem te bewaren:
Spele 't ghemoedt soo't wil. te Sparte lijdmen garen
Een mede vryer. daer ghebruycktmen anders gheen
Voordeel, als van goe dienst en van bevallijckheen.
Maer datmen met ghewelt oft door bedrogh vermindert
De vryheyt van zijn lief, en haer haer kuer verhindert,
Dat achtmen hier oneel. en my ghedenckt de tijdt,
Dat ghy die vuylicheyt den name geeft van nijdt.
Noyt heb ick u belet met yemandt te verkeeren.
Noyt laeckte' ick prijsens waerdt in Vorsten oft in Heeren:
Maer Paris is al heel al heel van ander sin:
Vertrouwt sich op sijn deuchd niet; en op d'uw noch min.
Hy gunne my (ghelijck hy doet) met u te leven,
En wie van tween u dan best kan vernoegingh gheven,
Die heb uw vriendtschap: ick ontslae u van uw trouw
Indien hy zoo verwint dat hy u eeuwich houw.
Nu smart my dat ick ben versteken door zijn laghen,
Van middel om aen u door diensten te behaghen,
En schrickt het afzijn lang. want ick houw voor gewis
Dat dat de selfste kouw van minnes winter is.
De liefde groeyt noch bloeyt ontbeertse by-zijns hitten.
En oft haer kracht al schoon gaet inde wortel sitten,

Ghelijck als 's winter-dachs de krachten van het kruydt:
Soo vrieſt by langhe vorſt doch vaeck de wortel uyt.
Nochtans tot ſmorens toe kan koud mijn liefd niet ſluyten.
Haer hitte' is veel te groot zy zoud' door 't ſneeuw opſpruyten.
'K mach dan mijn Creetſche reys wel vloecken menichwerf,
En mijne ſorghen ijl, en 't beuren van hen erf,
Indien ick midler tijdt door 's roovers overtreden
Onterft ſal moeten zijn van uw ghenadicheden.
Ick denck ter herten gingh de Gooden mijn verdriet,
Oock treflijck ongheluck beurt ſonder voorſpoock niet.
By een ſtar-lichte nacht op't wederomme reyſen,
Te bed, inde kajuyt, had ick langh legghen peyſen,
Hoe ver ick van u waer, en oft, te ſulcker ſtondt
Wanneer ick waeckte 'om u, ghy oock wel ſlapen kondt.
De Zee was goedes moeds en ſcheen haer jonſt te vaylen.
Een weelich wintjen lach en flabberd' in de zaylen.
De Stierman queeld' an 't roer en werdt gheen nuerjen moe.
En d'eene golf (ſoo't ſcheen) luyſterde d'aer wat toe.
De ſlaep-Godt op ſijn luym om vaeck in my te te wercken
Speeld' al 't gheſluyſter na met wieghen van zijn vlercken:
En zuye zuſt ſoo langh dat hy 't ghedacht verdooft:
Doe viel hy toe en ſloot ſijn wiecken om mijn hooft.

Terſtont

Terſtont ghedaenten vreemt van droomen quamen boven.
'T was overmiddagh, en ick ſocht u inde hoven,
Van Tyndar oudt door al de gaelerijen groen,
En de prieelen van Oranjen en Limoen.
De telghen van een heg, die by gheval ontvlochten
Door Hoveniers verſuym, mijn padt niet vrijen mochten
Van zijdelincx gheſicht, my deden ſien ter zy.
Daer quaemt ghy uyt een beemdt, en Paris was'er by.
Ghy bloosd'. hy was begaen. ghy haddet drock te ſamen.
Vw' ooghen te ghemoedt (ſoo' t ſcheen) elckander quamen.
Ghy ſaecht eens om al hadt u kleedren wat ghelet:
En hy verſchickt' yet aen den ſluyer van toppet.
Ten had gheen ander oogh (machmen de waerheyt ſpreken)
Dan of ghy ſteels-ghewijs te ſamen had beſteken,
Dat ghy u vinden ſoudt op ſulcken uyr en ſtee:
En datter niemandt om mocht weſen dan ghy twee.
Het ſcheen dat ghy beducht ghewaer wierdt met u beyden
Een ſwinck van my. dies ghy kort vanden anderen ſpreyden.
Eerſt quam my groeten met den welcoom de Troyaen,
En ſprack my heel voldoend' en met veel heuſheyts aen.
Ten laetſten quaemt ghy me (ten kan my niet vergeten)
Quanſuys al hadt ghy d'een van d'ander niet gheweten.

Het

Het veynſen heelt ſomtijdts, maer als het werdt gheſmaeckt,
Hoe datmen beter veynſt hoe 't meer bedenckens maeckt.
Sijn oorlof Paris nam, van my en wandelde' heene.
Ick weet nau wat ick ſey, maer leyd u doen alleene
Wt d'ooghen vande ſtoet, naer een pryeel beblaedt,
Daer was de ſchaduw koel, maer koeler uw ghelaet.
En wat ick u al ſmeeckte' of gingh voor eer betooghen,
De ſichbre voncken droopt ghy meer niet uyt u ooghen,
Die ghy my ſnercken deed' wel eer in 's herten bloedt,
Ghelijck een toorts in 't nat gloeyende droppen doet.
Ick vraechd' op 't vriendelijckſt van waer dees vremdicheden,
En oft u Paris vrijde' : hier hebdy my beleden.
(Zoo veel vertroud ghy noch) hoe 't was met my ghedaen,
En Paris meeſter 's herts, door 't duyrich ommegaen.
Ick reede toe hier op u wederom te vraghen,
Hoe ver de liefd' dan gingh, dien ghy my noch mocht draghen.
Want dat vertrouwen groot kond ſonder liefd' naeu zijn.
Midts vlooch den ſlaep Godt deur, met droom en looſen ſchijn.
Allenxjens trock de vaeck met zijn betuetertheden
Ten ooghen uyt, en ſtreeck d'onſteltheyt van mijn leden.
Doch 't herte bleef ghemat en quijnde vande ſlach,
Ghelijck een koortzich lichaem op zijn beter dach.

My lufte tſint gheen trooſt, my noopte gheen verblydingh;
Maer bried verſmachten dorſt om weten van u tydingh.
Ick lande in't leſt, en vraegh, in't treden over boort,
Naer u. elck ſweech. my was dat ſwijgen 't groote woordt.
Ick ſit in mijn Carros, en laet niet af te quellen
Met dreyghen oock mijn volck, tot dat zy my vertellen
'T verraet van Pryaems ſoon en mijn rampſalich lot.
Ick vaer ter poorten in, en berghe my in 't ſlot.
Teghen my overeyndt (docht me) de vloeren reſen,
Daer ghy met u gheſin en dochters pleecht te weſen.
'Tghedult ontgingh mijn moedt door 't nijpen van't verdriet.
Wie weet vvat menſch of Godt ick onbeſchouden liet?
D'eenſaemheyt greens my toe met droevighe vertooningh.
K onſluyt het cabinet. hier vind ick u verſchooningh
By naer-ghelaten ſchrift in aller ijl gheſtelt;
En dat ghy teghens danck ontvoert wierdt met ghewelt.
My trooſt wel datje blijckt onwillich door u ſchrijven.
Maer zijnde daer, wie vveet hoe langh dat ghy 't ſult blijven?
De blonde Ganimed' vvas mede ſeer vervaert,
Doen hem den Arent greep en voerd' hem Hemelvvaert.
Sijn armen van elckaêr ſloegh hy; zijn helle lichten
Al vveenend neder nae de kundighe' aengeſichten:

En

En een benauvvt geluydt. Die beck, dièr naeghlen klem
Al vierden zy zijn vleesch, beneepen hem zijn stem.
Maer t'hans ontfanghen in de goddelijcke zaelen,
Als hy den schaecker sach hem mildelijck onthalen,
Met vriendtschap in 't ghesicht, met blixsem inder handt,
Vergat hy macker, maegh, vader en vader-landt.
Doch by Iupijn en vvil ick Paris niet ghelijcken,
Noch soo verr werpen wegh de Grieckische Koningh-rijcken.
Men roept dat Troyaes macht verby alle' ander treedt,
Wie roept het? Troya selfs. en ist daerom soo breedt?
Met dreunend' roemen, 't vveet de slechte te verbasen,
In tijtels welich : en zijn grootheyt op te blasen.
Die zeden heeft het oost, haer Vorst ('t zy ver van ons)
Is altijdt morghen-star, oft bastert-broer des Sons.
Dat 's voor 't ghemeene volck, 't welck oordeelt vande peerden,
Na d'hoessen gheborduyrt, en na 't vergult de sweerden,
Den heyr-kracht na 'ghetal, de steden na 't begrip,
Het harnas na 't vermael, en naer de standers 't schip.
Wat seyt de man van staet wiens sinnen wustheyt derven?
De gulde buekelaer laet hem van 't stael doorkerven.
De pluymen vechten niet. crijghs oorden, moedt, en tucht,
Slaen menicht ongheschickt, en woestheyt, inde vlucht.

De Troysche middlen zijn wijdt uytghespreyt, met allen
Licht om te schudden, en voorbarich om te vallen.
Zijn volcken overheert zijn niet soo wel verknocht,
Oft oproer kost nu dien, nu Pryam, desen tocht.
Beknopt is mijnen staet, het haer licht uyt kan spatten.
Ick houd' meer inden arm niet, dan ick kan bevatten.
Haer prael weeght over, en sloddert van dertelhêên.
'T verquisten achtmen daer heerlijcker dan 't bestêên.
Gheschickte staetlijckhêên mijn Hof oorbaerlijck cieren.
Van Marmor is mijn schouw. maer gheen kaneele vyeren.
Van gulsigh overdaedt mijn tafel heeft gheen booch.
Mijn spijs is voor de smaeck, mijn vaeten voor het oogh.
Gheen vleyer kort mijn tijdt met onghebonden klappen.
Maer heusche konsten, en de Grieckscche wetenschappen.
Aensienlijck is mijn sleep in desticheyt van pracht.
Maer telbaer: gheen ghespuys en hoop van boeve-jacht.
Dat Paris reede toe op schuymen, rooven, ruyten,
En breeck zijn ydel hooft om Troye rijck te buyten.
Mijn Rijcke my ghenoecht ('t is waer) van minder maet.
Maer 't sal mijn gissingh misgaen soo't niet langher staet.
Doch oft gheluck ghewent ghestadich om te keeren,
Al uyt haer wiecken trock, om Troyes wil, de veeren;

En dat zy metter woon, haer eeuwich troonen liet,
In Troyas heerlijckheyt: Paris is Troye niet.
Paris is Troye niet, nocht 't wacht op zijn beveelen.
En soo nae Pryaems doot zijn sonen 't rijcke deelen.
Dat yder een besitte' al even veel daer af:
'K wed ick om Troyaes Rijck gheen Lacedemon gaf.
Misschien ist dat hy u sal soecken vroedt te maken,
Dat hy sal inder handt crijghen 't bewindt der saken
Alleen, en boven al zijn ander broeders gaen.
Die sullen 't lijen. Iae; siet Hector daer vooraen.
Of zullen zy het Rijck ghesamentlijck bestellen?
Ghelooft, dan heeftmen zoo veel meesters als ghesellen.
Oock acht ick wierden zy wel lichtlijck zijnes moe,
Die veel ghesaghs wel lust, en luttel doen'er toe.
Doch hoop ick niet dat ghy (o suster van Minerve)
S'oo dwaes gheworden zijt, en boghtich ten bederve,
Dat ghy gheblindoeckt van het uytterlijck cieraet,
En ydel blincken, zoudt verlieven op zijn staet.
Die schande waer te groot, en soud te leelijck ruycken,
Dat ghy om 't snood ghenot u lichaem liet ghebruycken.
Een wel-gheboren hart 't vvelck van de vromen quam,
Brand-merckte noyt alsoo de gloory van zijn stam.

Laet

Laet zien vvat frayicheên in zijn perſoon dan bloeyen.
Hier ſal ick alles niet afgunſtelijck verſoeyen,
En laſtren goet met quaet, noyt vvas dat mijnen aert.
Ick ſelve prees u aen 't gheen hy had prijſens vvaert;
En doen ick toogh op reys beval hem vvel t'onthalen.
Wat het gheſlacht belanght vvaer af hy komt te dalen,
Dat heeft in treflijckheyt niet vele ſich ghelijck,
Doch my en dunckt het niet dat ick hem daer in vvijck.
Van lichaem is hy ſchoon, bevallijck in 't aenſchouvven.
Wat ick ben dar ick op mijn oordeel niet betrouvven.
Dit evenvvel is vvaer, dat om my heeft ghebrandt
Zoo menigh edel vrouvv in onſe Griecken-landt.
En van d'uytheemſche, vveet Egipten, dat mijn minne
De Ioffren niet alleen ontſtack, maer een Vorſtinne.
Beroeme' hem Paris dan al vvat hy roemen magh,
Vande boerin Oenone' oft andre lichte ſlach
Van vrouvven ſonder naem, uyt vvelcker ommeganghen,
Wat onbeſchoftheyts vry hem aen is blijven hanghen.
My gaeft ghy ſeker ſelfs met vrije keur den lof,
(Doen al de Grieckſche jeuchd lach aen uvvs vaders hof,
En yder leyde toe op huvven, ſchaecken, ſluycken)
Dat ick alleene vvaerd' uvv bloeme vvas te pluycken.

Oock heb ick u vertoont mijn min met ander ſchijn.
En volchde' u (als 't betaemde' een dochter van Iupijn)
Met 'tuyterſte bevvijs van ootmoedt en van eer na.
Dat Paris hooghlijck acht u ſchoonheyt ſonder weer-ga,
En lochen ick geenſins. de blinden ſouden daer
De ſchemeringhen ſelfs vvel vverden af ghevvaer.
Maer die ſoo' onheuſſchelijck begoſt heeft zijn vryagie,
En met ſoo kleen ontſigh; en ſulcken perſonagie
Te voren legghen dorſt met onbeſchaemder mondt,
Het gheene' hy eerloos ſelve' en ongheoorloft vondt:
Wat deed hy anders doch, als kennelijck betooghen,
Dat breyn zijn hooft ontbrack, en ſuyverheyt zijn ooghen;
Om te beſpien de gloor dien uvv ghelaet uytbreydt?
En 'tſvvijmſel van Iupijn en van zijn Majeſteyt?
Hy die zoo ruvv beſtont te ſlaen handt aen uvv leden,
Bevvees vvel, dat hy van de grootachtbare zeden
Vol Goddelijcker aerts (daer ick voor vvas bedeeſt)
Te vveynich ſmaecks had in zijn ſmakelooſe gheeſt.
Doch 't is de vvijſe dat die haer int minnen toonen
Zoo brullend' onbeleeft, het met de naem verſchoonen
Van duldelooſen brandt. ja Paris vvil miſſchien
Om dat hy eebreuck doet om u, zijn aengheſien

Voor

Voor vierigher. maer acht niet vvat hy daer af revel,
Hy verght het yder niet uyt oordeel maer uyt evel.
Licht dat hy ſondichde' oock, en ſtouter anne ving
Op 't praetjen dat van u en Theſeus omme ging.
Bevroedt te rechte dan, o glori aller Vrouvven,
Wie dat my u onthoudt, en vvie u vverdt onthouvven.
Hy quetſt der volcken recht, ontruckt een ander 't zijn.
Ick min tot niemandts ſchaed', en eyſch niet meer dan 't mijn.
My is het, dat ghy hebt, het eerſt in al u leven,
Den name van u lief en van u man ghegheven.
Dat ben ick. Wat is hy? een roover vuyl befaemt,
Die vvillens vvetens doet 't gheen hem zijn herte ſchaemt.
Met goddelijcker eer plagh ick u naem te ſeghenen.
En ſoud ghy my nu min als menſchelijck bejeghenen?
En breken uvv' beloft zoo menichmael ghedaen,
Dat alſoo langh Helene' haer ooghen open ſtæn,
Gheen ander Opper-heer zy in haer hert zoud lijden
Als Aœropes ſoon, de jonghſte der Atrijden?
De dagheraedt uvvs jeuchds my jonde, dat ick laes
De rooſen met den dauvv, de fruyten met de vaes.
Vvvs levens ſoete' April voor niemandt heeft gheroocken,
V luſtelijckſte Mey haer bloeyſel opgheloocken

Voor

Voor niemandt als voor my. en zoud' (wat ſwaerder kruys !)
Den Herbſt my ſenden nu zoo wrange vruchten t'huys?
Ghedenckt eens welcken vlam ging door u ſinnen weyden,
Doen Venus d'eerſtemael een maeckte van ons beyden:
Doen ongerepte Maeght, door eyndelooſe gloedt
Van minnen, ghy my opgaeft lichaem en ghemoedt.
Hoe vaeck heeft 't ſint de luſt met goddelijck vermoghen
Ons vander aerden op in Venus troon ghetoghen?
Alwaer elck overhield van onſe ſinnen vijf,
Niet meer als een, en die vervulde 't gantſche lijf.
Ghenaeckte' uw vingher my, zy ſcheen een torts te weſen:
Soo vlooch my eenen brandt door d'adren opghereſen,
En veld' my in uvv ſchoot vol weelden toebereydt.
Daer ſmolt ick, en ghy ſmolt in mijn gheſmoltenheyt.
O onbegrijplijck goedt, wie kan u kracht verklaren!
'K gheloof gheen menſchlijck bloedt en ſpande doe mijn aren,
Maer eenich rijper vocht, ghelijck als wordt vertrout
Te weſen, 't gheen de Gôôn in eeuwich leven houdt.
Ach! ach! hoe menichmael zydy gezegen tuſſen
Mijn armen door, als ſlap van't ſlibberighe kuſſen,
Tot u uw ocxſel ſchorte'! hoe dickwils (ach!) beſweeck
De ſtar van uw gheſicht, als 't mijn haer gaf de ſteeck?

Dan ginghen d'ooghen t'ſchuyl en beyde ſcheelen doocken;
Al had een bloode ſchaemte' oft flaeute die gheloocken.
Oock hebdy my' ingheſnackt met onverzaden brandt,
En ſwangre Iongfvrouw droeght u man in't inghewandt,
'Twelck neghen maenden lang u laſtelijck beſwaerde,
Tot uwen tijdt toe dat ghy blijde moeder baerde,
En my ter werelt braght een vrucht ſchoon van aenſchijn,
Waer in men ſagh uw krooſt ghedommelt onder 't mijn.
En is het dat de doodt niet heeft aen het vernielen
(Ghelijckmen ſegghen wil) der doorluchtighe zielen,
Zoo zal de ziel die van ons tween 't affetſel is,
Eeuwlijck van onſe liefd' gheven ghetuyghenis.
Oock had ick van uw borſt den ſlotel te bewaren.
Hoe dickwils ginghdy my het heymelijcſt verklaren
Dat op u harte lach? ghy ſelve koute doe
My van Laomedons troulooosheyt veele toe.
Hoe hy de Goôn bedroogh met overgheven eeden.
En wiſt te halen op ſekre lichtveerdicheden
Van Paris, waer by bleeck, dat hy ter herten nam
'T leven der gheener daer hy uyt gheſproten quam.
Hoe menigh ſchootjen vol van ſchrandre boerterijen
Kreegh Paris, die't niet voelde', op zijn onedel vrijen,

Wanneer

Wanneer ghy zeyde dat ghy wel ghelooven kondt
Oenone' een Nymph te zijn, dewijl 't ghelaet haer ſtondt
Zoo water-koel dat wie ghesien haer hadden, ſworen
Zy ware midden uyt een groote ſtroom gheboren:
En ander ſtreken meer, die ghy des nachts daer an
Met al te ſoeten lach, verrekend' uwen man?
Andre verborgentheên en van belang veel grover
Vertrou ick in gheen brief. denckt ghy die ſelfs eens over.
En overdenckt met een wat aenzien 't hebben ſal,
Dat ghy my Hemel-hooch verheven hebt ten val.
Want iſt dat ghy aen my ontfangher van weldaden
Zoo groot en onghemeen, beſpeurt eenighe quaden
Te voren onbekent, zoo ſalmen u altoos
Lichtveerdich achten, en uw oordeel reuckeloos:
Om dat ghy onbedacht alſulcke jonſte wende,
Tot yemant dies onwaert; en kooſt al eer ghy kende.
Iſt oock dat ghy my noch de gheen te weſen raemt,
Voor wien ghy my in't eerſt van onſe vrientſchap naemt,
En lijckwel elders heen nu keere u minne vuyrigh,
Gheeft eens den naem van deſt een ding zoo wiſpeltuyrigh.
Miſſchien ghy ſegghen ſult, dat ghy my op dat pas
Doe ghy mijn kooſt wel kend', en dat ick oock wel was:

Maer dat ick die my plagh na wijsheyts wet te draghen
Onlancx van deuchdes padt ter slincker ben gheslaghen.
Ghelooft my wie de deuchdt met kennis eens hanteert
Verlieft'er op dat hy zijn harte nemmer keert.
Haer schoonheyt is zoo groot van buyten en van binnen,
Dat hy haer niet vergeet (of Godt en krenckt zijn sinnen)
Maer volghet zijnen wegh, hoewel hy slibbert dick:
En schiet het wit wel mis maer nemmer buyten 't stick.
Dan zoo gh' uw trouwe breeckt, soo sal ick moeten meenen
Dat ghy noyt kenster waert, al hebdy 't wel ghescheenen,
Van d'eerentfeste deuchdt. 't welck is het gheen ick acht
Dat van u 't mijnen last sal werden voortghebracht.
Wijst dan de stucken aen die van my zijn bedreven.
Heb ick u oyt ghestaen moordadelijck na 't leven?
En als die gheen ontsigh had voor 't gherecht der Gôôn,
V uyt vergulden kop vergiften wijn gheboon?
Of is het dat ick swarte' altaren dede wijen,
Tot 's afgrondts eer en door verdoemde tooverijen,
(Aen welcke konsten heyl een heylloos schepsel soeckt)
Den schimmen vander Hel u hooft heb toeghevloeckt?
Doen ghy in arbeydt sat met barens noodt beladen,
Kocht ick de vroe-vrouw om dat zy u lijf zoud schaden?

Oft

Oft loofde' ick al de Goon wat ick te loven zaegh,
En wierp den Hemel met ghebeden over ſtaegh?
Iuno voor al dat zy wild' u verloſſingh ſpoeyen.
En bloeden van mijn bijl dien dach gheen hondert koeyen?
Gewillich deed' ick al, wat ick u deed' voor goên:
En teghens wille liet al wat ick liet te doen.
En noyt ontfing mijn hart ghedacht om dy te deeren.
Laet u dat Paris eens (acht hy een eedt yet) ſweeren.
Noch is in mijn ghemoedt niet dat het u verfoeyt.
Maer ſtelt my weer ter ſtaet waer in ick heb ghebloeyt.
Men magh die gheene die in oude minne blaken,
En dapper zijn verknocht, ſoo niet vertwijfelt maken.
'T ghedacht des Minnaers wil ſtaegh weyden. zoo men 't laet
In 't goede graſen niet, zoo kroptet aen het quaet:
En berſt wel dickwils uyt ten treurſpel en ten bloede.
En is u niet bekent hoe dat Medea woede,
Doen wederwaerdelijck Iaſon haer verſtiet,
En om een nieuwe bruydt zijn eegae ſitten liet;
Die zoo veel zuer en zoets had met hem 't ſaem ghenooten?
Zy heeft een hooghen raedt in haren gheeſt beſlooten.
De ſmaedt bracht haer op ruy. de wanhoop voerd' haer aen.
Die quader niet en magh, magh alles onderſtaen.

Zy holp haer man in rouw van hoofde tot de ſolen :
De Ionckvrouw aen haer doodt: en Creons hof aen kolen ;
Corinthen over endt. wien in ſoo fellen brandt,
Het water viel te kort van d'een en d'ander ſtrandt.
Zoo ſlaet de wrake voort, als minnen keert in haten.
Ghelijck de waghen tot den loopſtrijdt uytghelaten ;
Reckt wat zy recken magh (te ſchorten waer een droom)
Veeght met den voerman heen, en luyſtert na geen toom.
Hoe meendy dat my zy te moe wanneer ick treede
Tot u ſlaep-kamer in, of ſie een ander ſteede,
Daer ick ghenoten heb den trooſt die ick nu mis,
Ghelijcker naulijcx ſtee zonder vernieuwingh is ?
Hier plaghſe' haer gulden hayr met elpen kam te ſtreelen.
Daer ginghſe baden. daer waſſe ghewoon te ſpeelen
Met hare dochters als de maeltijt was ghedaen :
Daer te borduyren op fijn doeck met gouden draen.
Hier jocken, loncken daer, hier kuſſen, gins om-armen.
En oft ghy yſer waerdt noch zoudy mijns ontfarmen,
Wanneer ick eenſaem ſuſ ter diſch : zoo ghy verſtont
Hoe dat de drooghe ſpijs my aenwaſt inden mondt.
Aen mijnen vingher blinckt, en ſtadich heeft gheblonckеn
De ringhe, met ghevaer van opſpraeck, my gheſchoncken

By

By duyſter nacht, ter ſluyck, ter venſter uyt, doen ghy
Bedeeſde maghet droeght verholen min op my.
De brieven, vlechten hayrs, die my van u vermanen
Kus ick, en weder kus, en ſultſe in mijn tranen;
En looſe ſucht op ſucht; en queel een droeven ſang;
En mijmer zonder ſlaep de langhe nachten lang.
O jammer! kan het zijn dat ghy my hebt verſmeten?
Zoo veel beloften en ghemeenſchaps ſchoon vergeeten?
En vindtmen een ghedacht zoo ſlaeloos zonder endt,
Dat ſulcke dinghen ſich niet diepen in en prent?
De Goden hoeden des, zoud voor gheen ſchande ſchromen
Een dochter van Iupijn? ten kan in my niet komen.
Ick acht u teghens wil de looſe ſchaker houdt;
En dat ghy gaerne (ſaeght ghy middel) keeren zoudt.
Bedenckt wat Griecken moght, indien het waer ghebleken,
Dat ghy my willigh liet, wat al de werelt ſpreken
Op ſulcken voer. Dat ghy van Theſeus waert gherooft,
Daer heeftmen niet tot noch dan kuſjens aen ghelooft.
Men mompelt nu alreede', en ſeyt (dit is mijn vreeſen)
Die 'r tweemael ſchaken liet; gheſchaeckt heeft willen weſen.
Dies maeckt u onſchuldt klaer: oft wacht niet anders, dan
Een al te vuylen klanck twee boelen en een man.

Misſchien dat Paris u wel garen deed' ghelooven,
Dat zijne mogentheyt ſal allen roep verdooven.
Dats waer: hy kan 't gherucht den windt doen houden in:
Oft dattet niet en blaſe' als deuntjes nae zijn ſin.
Men maeck dat kindren vroet van ſes of ſeven jaren,
Dat yemandt maghtigh zy de tonghen te bewaren.
Wat dwaeſheyt is doch dit? ick weet het dat de faem
Wel ſchamper ommeſpringt,en guychelt met zijn naem.
De waerheyt dickwils paſt op gunſte noch op tooren.
Ia moet een opper Vorſt ſomtijds zijn onwil hooren:
Ick late Paris ſtaen. en ghy mooght weten, hoe
Hy wordt gheſproken van zijn ouder broeders toe.
Oock hoor ick hier wel, dat zijn ſuſters niet en toeven
Met ſegghen. vraeghdy wat? ick zoud u nood bedroeven.
Doch ſchoon ghenomen,ſpraeck oock niemandt uyt dit tal;
Oenone waendy dat zy ſwijghen konnen ſal?
En oft ſich alleman tot eeuwich ſwijghen ſtelde:
De ſteenen pijlers, 't riedt dat Midas ooren melde,
De trappen van een Hof en zijnder zoo niet aen,
Dat zy om yemandts wil haer klappen laten ſtaen.
Dus is voor die de faem meent op de mondt te kloppen,
Gheen ander raedt als van zijn ooren toe te ſtoppen.

Dan gietſe vry vol was: zoo ſalmen noch daerom
'T ghetuygheniſſe van 't ghemoedt niet maken ſtom,
Indachtigh is u wel, hoe, doen met minnevlammen
Ontſteken waren al de' hoofttacken van de ſtammen
Der Griecken, datmen ſagh krackeelen te ghemoedt,
Die nimmer anders als met ſtortinghe van bloedt,
En burgher krijgh, gheweeſt en zouden zijn te ſliſſen;
Midts niemandt kon verſtaen tot ſulcken bruydt te miſſen:
Oock met wat overleg en welbezinde raedt,
Vw ſchoonvaêr Tyndar ſchoot een ſchot voor ſulcken quaet.
Eer hy ſich dringhen liet u yemandt te beloven,
Hield hy vergadering van al de Grieckſche Hoven,
En droech de ſake voor met erenſtich beſluyt,
Dat hy niet was gheſint u te beſteden uyt,
Ten waer de Vorſten al hem van te voren ſwoeren,
Dat onverſoenelijck, zy oorlogh ſouden voeren,
Teghen de gheene die moght naderhandt beſtaen
Oft u, oft met ghewelt u man te randen aen.
Hen allen billijck docht en dat den orbaer pranghde,
Te weeren t'ſaem de vrees daer yder na verlanghde.
Nu zijn zy op ontboon, en al te ſaem ghereedt
In wapen, elck om na te komen zijnen eedt.

Doch

Doch is ten overvloedt (eer wy ons legher planten)
Verstaen te schicken uyt , na Troye toe, ghesanten :
Van welcken is het hooft Vlysses wel ter tael.
Dees heeft volcomen last dat hy u wederhael :
Oft (zoo de Phrygen yet daer teghen over legghen)
'T recht weygerende Rijck , te vier, te sweerdt t'ontsegghen.
Houdt ghy nu met hem aen, met hem te spreken tracht
Wt eenen mondt , voeght reên by reden, klaght by klaght.
En wtert u alzoo dat de Troyanen riecken ,
Hoe daer u lichaem is, maer al u zin in Griecken.
En is het dat ghy keert , zoo zuldy wel ontfaên
Met grooter eer en feest te Sparte komen aen.
En keerdy niet , soo houdt als Paris my ten besten
Dat ick mijn spiesse vell' op die Troyaensche vesten ,
Die telckens houden op aen trouweloosen 't hóóft ;
En eerlijck winne 't gheen hy schellemsch heeft gherooft.
De wraeck is op de been met haer bebloede swepen ,
Eer langhe zuldy zien de Zee beslaen de schepen,
Daer na de strant met volck in ordeningh ghestelt ,
Daer na de lucht met stof, en dan met lijcken 't veldt.
Mijn veel gheterchde sweerdt ghetoghen uyt de scheede ,
En zal van bloedt verzaen zijn punte noch zijn sneede ,

Nocht

Nocht wijcken eenen voedt, ick uyt des vyandts landt,
Ter tijdt toe dat ick raeck aen doodt oft overhandt.
Indien den Hemel ſich mijn're onverdiender ſmarten
Medogentlijcken kreunt, en neemt het recht ter harten;
En met zoo ſwaren ſtraf vervolghe Paris ſchuldt,
Dat de voorſeggerij van Calches werdt vervult;
Die uytvaert tegens Troye' en dreyght de gulde daken,
Met droeve nederſcheut van branden en van blaken,
Des Conings ouderdom met bluſſchen zijnes zaets;
De Troyſche maeghden met de koorden des ſoldaets;
Soo ſal het blijcken noch dat wy ons niet verhitten,
Op vreemder Vorſten-landt met hoomoedt te beſitten;
Maer dat alleene zy, door zoo vernaemden toght,
Een ſpieghel voor de quaên, en ghy voor my gheſoght.
Is oock het luck zoo blindt dat by haer recht en reden
Niet beter zijn gheſien als d'ongerechticheden;
En zijn de Goôn ghedient met Menelaus bloedt;
Zoo daer een Ooſterling zijn ſpeer in verwen moet:
'T lijf maeck ick dy, ghy ſult u immer noch verpijnen
In mijne tronij koudt te ſoecken d'oude lijnen:
En volghen met een ſucht mijn ziel voor uyt ghetreên,
Dat's alle 'swerelts trooſt: en daerme gaen wy heên.

F I N I S.

